

„NIWA" TYGODNIK BIAŁORUSKI — CENA 60 gr

Ніва

№ 50 (94) БЕЛАСТОК, 15 СНЕЖНЯ 1957 г. ГОД II

Індустрыялізацыя Польшчы

У нашай краіне праводзіцца шырокая індустрыялізацыя адсталых, у мінулым аграрных абласцей, такіх, як Люблінскае, Жэшоўскае, Беластоцкае і іншых ваяводстваў, размешчаных на ўсход ад Віслы.

У апошнія гады ў гэтых ваяводствах пабудавана дзесяткі буйных прамысловых прадпрыемстваў, якія выпускаюць самую рознастайную прадукцыю. Прамысловая вытворчасць у гарадах Люблінскага, Жэшоўскага і Беластоцкага ваяводстваў узрасла ў параўнанні з даваенным перыядам амаль у шэсць разоў.

Асабліва вялікіх поспехаў у развіцці прамысловасці дасягнула Люблінскае ваяводства. На ўскраіне Любліна вырас буйны аўтамабільны завод, які выпускае побач з грузавымі аўтамабілямі і сельскагаспадарчыя машыны. У горадзе Красніку ўступіў у строй новы шарыкападшыпнікавы завод. У ваяводстве пабудавана таксама два буйныя цэментныя заводы і рад прадпрыемстваў лёгкай і харчавой прамысловасці. Звыш 300 тысяч чалавек прыйшло працаваць на новыя прамысловыя прадпрыемствы, пабудаваныя ў ваяводстве ў пасляваенныя гады.

Многа заводаў і фабрык вырасла ў Беластоцкім ваяводстве. Тут пабудаваны механічны завод і дзве шарсцяныя фабрыкі. Новыя тэкстыльныя камбінаты ў Замброве і Фасах ужо даюць прадукцыю. У Чорнай Вёсцы пабудавана буйнейшы ў Польшчы дрэваапрацоўчы камбінат. Уступіла ў строй буйная электрастанцыя ў Астролэнцы, якая дае прамысловы ток прадпрыемствам Беластоцкага і Варшаўскага ваяводстваў.

Гарадоцкі бацькоўскі камітэт

Добра працуе бацькоўскі камітэт у Гарадку. Часта адбываюцца пасяджэнні прэзідыума камітэта з настаўнікамі. На пасяджэннях разважаюцца ўсе справы школы, не памінаючы вынікаў навучання і паводзін вучняў. Члены прэзідыума бываюць нават на лекцыях, прыслухоўваюцца спосабу навучання і назіраюць за паводзінамі і адносінамі вучняў да настаўнікаў.

Бацькоўскі камітэт выстараўся грошы на пабудову новай школы. І так прызначана на гэтыя патрэбы 510 тыс. зл. У 1958 г. гарадоцкія дзеці будуць вучыцца ў новай школе. Апошнім часам бацькоўскі камітэт выстараўся 7 тысяч зл., за якія куплена ўжо адзенне для бедных дзяцей. Шмат чаго можна было-б напісаць яшчэ аб бацькоўскім камітэце ў Гарадку.

Праект закону аб грамадскім фондзе

У сучасны момант апрацоўваецца праект закону аб грамадскім фондзе. Згодна з праектам закону гэты фонд будзе створаны з датагачасных грашовых павіннасцей (так званага шарварку) вясковага насельніцтва і аграмаджаных прадпрыемстваў, якія знаходзяцца ў грамадах.

Грамадскі фонд будзе выкарыстаны для мясцовых патрэб, а ў прыватнасці, для пабудовы і ўтрымання дарог, мастоў, комунальнага абсталявання і г. д. Пасля прыняцця новага закону шарварак не будзе больш абавязваць.

Беларускія канцэрты

У НАРАЎЦЫ

У нядзелю, 8 снежня г. г. Беларускі народны калектыў песні і танца з Беластока наведаў Нараўку. Ужо на многа перад канцэртам зала будынка кіно запоўнілася масай народу. Зацікаўленне было вельмі вялікае, аб чым сведчыць той факт, што прыйшла нават моладзь з навакольных вёсак. Не паспелі адкрыцца шторы, як публічнасць бурнымі апладысментамі стала вітаць устаўлены на сцэне хор. Кожную песню, кожны танец узнагароджвалі гледачы гучнымі воплескамі. Паміж гледачамі, а ўдзельнікамі калектыву, ад пачатку канцэрта ўзніклі надзвычай цёплыя суадносіны і нейк неахвотна было раставацца з гэтымі ветлівымі людзьмі.

Варта падкрэсліць, што асабліва моцна спадабаліся беларускія песні і танцы. Гэта сведчыць аб тым, што насельніцтва Нараўкі любіць роднае слова. Канцэрт агледзела каля 600 асоб.

Пасля канцэрта, у асабістай гутарцы, дзяўчаты і юнакі сказалі, што яны прыйшлі на канцэрт не дзеля таго, што гэта рэдкасць у Нараўцы, а дзеля таго, што гэта беларускі калектыў прыехаў.

...У НАРВЕ

У тую-ж самую нядзелю ў Нарве беларускі драмгурток з Беластока даў пастаноўку двух п'ес: «Прымакі» Янкі Купалы і невялікую п'есу «Пярэстая Красуля».

На пастаноўку прыбыла больш 300 асоб. Праз увесь час людзі заносіліся ад смеху. З твараў публічнасці і з размовы, відаць было, што пастаноўка вельмі спадабалася.

...У КРЫНКАХ

Колькі-ж было радасці, калі жыхары Крынак (Сакольскі павет) даведаліся, што на нядзелю прыедзе да гэтага мястэчка з сваімі пастаноўкамі Беларускі драматычны гурток з Гарадка. Ужо ў суботу (7.XII.) большасць білетаў была выкуплена.

Нядзельным вечарам перад будынкам мясцовага кіно — у якім выступалі Гарадоцкія самадзейныя артысты — сабраўся натоўп народу. Касір Грыша Гарбуз меў літаральна поўныя рукі работы — перад самым выступленнем ужо нестала білетаў. Вялікая зала кіно была забіткавана да апошніх месц. Спектакль глядзела каля 400 асоб.

На сцэне ставіліся дзве беларускія камедыі — «Суседка» і «Мікітаў лапаць». Разпо-раз словы артыстаў - аматараў заглушвалі выбухі смеху. Трэба сказаць, што Гарадоцкія артысты гралі на ўзроўні - натуральна і непрымушана.

Прымаўка Яўменя: — «Трасца табе ў бок» — (з камедыі «Мікітаў лапаць») — хіба ўжо застанецца ў Крынках назаўсёды.

(ся).

«Бярозка» не томіць нас доўгімі карагодамі.

Фото — І. Рыбінскі

„Бярозка" у Беластоку

Салістка ансамбля «Бярозка» — Міра Кальцова.

Ансамбль «Бярозка» вядомы не толькі ў Совецкім Саюзе. Ён, можна сказаць, вядомы амаль усяму свету. Польшчу ансамбль «Бярозка» наведаў ужо другі раз. Дзе найлепш і найцяплей іх прымалі? Марыя Клеменцева — балетмайстар і педагог калектыву не ўмее на гэта адказаць, бо ўсюды іх сардэчна прымалі.

Беластоцкая публічнасць бачыла ўжо многа замежных мастацкіх калектываў. Былі нават досыць экзатычныя аргенцінцы. Аднак ні адзін так не ачараваў і не захапіў, як «Бярозка». Гэта сапраўды народны і сапраўды рускі калектыў.

«Бярозка» не томіць нас доўгімі карагодамі. Яна ўсё мяняецца: раз вясенняя — квітнее свежай зялёнасцю вясны і лета, то чырванее полымям восені, то бялее снежнай зімой, а пры гэтым усім, ачароўвае свежай маладосцю і простымі, а так высокамастацка апрацаванымі танцамі.

Насельніцтва Беластока і аколіц з вялікім зацікаўленнем і хваляваннем глядзела выступленні «Бярозкі», якія адбыліся ў Беластоку ад 4 да 6 снежня. «Бярозка» па просьбе грамадскасці Беластока дала замест двух планаваных — чатыры выступленні.

Аб поспеху совецкага калектыву сведчыць факт, што яшчэ да прыезду «Бярозкі» у Беласток, было 16 тысяч запатрабаванняў на білеты. А білетаў планаваных было ўсяго... 1.400.

— Тэкст і фото — І Рыбінскі

Чарговае пасяджэнне эканамічнай рады ПНР

6 снежня адбылося чарговае пасяджэнне Эканамічнай рады Польскай Народнай Рэспублікі. На пасяджэнні абмяркоўвалася пытанне фінансавання прамысловых прадпрыемстваў, інвестыцый і капітальных рамонтаў. Сярод іншых пытанняў, закранутых на пасяджэнні, былі, у прыватнасці, праекты перамен у будаўніцтве і ўнутраным гандлю, а таксама пытанні, звязаныя з рэалізацыяй перамен у галіне кіравання народнай гаспадаркай.

Пленум ЦК КП Беларусі

На пачатку снежня ў Мінску адбыўся пленум Цэнтральнага Камітэта Комуністычнай партыі Беларусі.

На парадку дня пленума стаялі наступныя пытанні: аб выніках нарад прадстаўнікоў комуністычных і рабочых партый; аб паляпшэнні выхаваўчай работы сярод моладзі; аб выніках сельскагаспадарчых работ у 1957 годзе і аб соцыялістычным саборніцтве па павелічэнню вытворчасці сельскагаспадарчых прадуктаў у 1958 годзе.

Няўдача з запускам амерыканскага штучнага спадарожніка зямлі

6 снежня перад поўднем на мысе Канаверал, на поўвостраве Фларыда (ЗША) завяршаліся апошнія працы над запускам амерыканскімі вучонымі штучнага спадарожніка Зямлі.

У базу на мысе Канаверал прыбыла шмат амерыканскіх і зарубежных журналістаў, а таксама прадстаўнікоў розных агенцтваў друку. Тут яны ўбачылі ў вертыкальным палажэнні ракету, падобную на велізарных размераў сярэбраны алавік, які сваім вастрыём быў накіраваны ў неба. Была гадзіна 11.40. Праз 5 хвілін ракета «Юпітэр С» павінна была ўзняць у касмічныя прасторы малы штучны спадарожнік, які важыў толькі поўтара кілограма. Дакладна ў 11 гадз. 45 мін. асляпляючы бляск ухутаў ракету і пачуўся аглушальны грукат. Пасля некалькі мінут дэпартамент абароны выдаў спецыяльнае паведамленне, у якім гаварылася аб няўдачнай спробе запуска штучнага спадарожніка Зямлі пры помачы ракеты «Юпітэр С». Паведамленне сцвярджае, што ракета не адарвалася ад Зямлі. Пасля загарэння выбуховай мешаніны «Юпітэр С» перакуліўся на бок і разарваўся. Агонь быў хутка пагашаны і ахвяр у людзях не было.

Карэспандэнт агенцтва Унітэд Прэсс звяртае ўвагу, што запуск амерыканскага штучнага спадарожніка з'яўляўся-б вялікай прапагандная перамогай і спрыяў-бы аднаўленню прэстыжу амерыканскіх вучоных перад вачамі саюзнікаў Злучаных Штатаў. Англійскае агенцтва Рэйтэр паведамляе, што няўдача з ракетай «Юпітэр С» выклікала хмурны настрой у Вашынгтоне. Злучаныя Штаты спадзяваліся, што напярэдадні снежаньскай сесіі Атлантычнай рады ў Парыжы, над Зямлёю будзе кружыць амерыканскі штучны Месяц.

У дыпламатычных колах існуе пагляд, што гэтая няўдача ізноў паменшыць прэстыж Злучаных Штатаў. У Вашынгтоне нават не спрабуюць каменціраваць выпадку на мысе Канаверал, які яшчэ больш аддаліў амерыканскіх вучоных ад узроўню, на якім зараз знаходзіцца совецкая навука.

У Беластоку паклікана Ваяводскую выбарчую камісію

4 снежня Рада Дзяржавы ПНР паклікала 11-асабовую ў Беластоку Ваяводскую выбарчую камісію ў склад якой м. ін. уваходзіць старшыня Галоўнага Праўлення БГ-КТ Аляксандр Давідзюк.

9.XII. г. г. адбылося першае пасяджэнне Камісіі.

Галандскія банкі і іншыя прадпрыемствы ў руках інданезійскіх улад

У мінулым тыдні інданезійскія ўлады ўзялі ў свае рукі шэраг галандскіх гандлёвых кампаній (гэта не роўназначнае з нацыяналізацыяй), многа банкаў і вялікае судаходнае таварыства КПМ, якое кантралявала амаль увесь кабатаж Інданезіі; забаронена пасадку самалётаў галандскіх авія-ліній КЛЬМ; забаронена выдаванне газет і часопісаў на галандскай мове, а таксама дэманстраванне кінофільмаў з надпісамі на галандскай мове; абмежавана тэлеграфную сувязь з Галандыяй і свабоду галандцаў у краіне; закрыта 6 кансулатаў (апрача кансулата ў Джакарце), і апублікавана дэкрэт аб высяленні з краіны ўсіх галандцаў у трох этапах (каля 60 тыс. чалавек).

Усе гэтыя пачынанні інданезійскага ўрада энтузіястычна падтрымлівае народ Інданезіі.

Прытым варта дадаць, што галандскі капітал кантралюе каля 40 прац. інданезійскіх даходаў з імпарту; галандскія інвестыцыі ў Інданезіі ацэньваюцца ад 800 да 1.600 мільёнаў долараў

На Далёкім Усходзе ўзнікла напружанне, тым больш, што ў Інданезіі дзейнічаюць антыдзяржаўныя асяродкі падтрымліваныя заграніцай. Калі аднак заходнія дзяржавы ў ніякай форме не ўмяшаюцца ў гэтыя разлады, дык ёсць шанцы, што ўсё гэта закончыцца толькі на разладзе паміж двума дзяржавамі. (ся)

Югаславія адмовілася ад Амерыканскай ваеннай дапамогі

Паводле паведамленняў агенцтваў друку з Белграда, Югаславія адмовілася ад амерыканскай ваеннай дапамогі. У Белградзе адначасова сцвярджаецца, што гэты крок не будзе мець уплыву на далейшае паспяховае развіццё адносін паміж Югаславіяй і Злучанымі Штатамі.

Гутаркі Данілы са Сцяпанам

— Паехаў я ў Беласток за гацэлямі. Абхадзіў увесь горад, а гацэляў не знайшоў. Зайду, думаю сабе, у нашу рэдакцыю, мо' яны настрэнчаць краму з гацэлямі.

Заходжу і кажу бяду сваю: — Хлопчыкі, ці-ж гэта магчыма, каб у Беластоку, у ваяводскім цэнтры, і гацэляў ня было! На двары коўзанка, коні каваць трэба. Без гацэляў ані руш!

Выслухалі мяне хлопцы і кажуць: — Дзядзьку Сцяпане, а ці ў вас ГС-у няма, каб у Беласток за гацэлямі гнацца?

— ГС ёсціка, — кажу ім, — ано ў ім гацэлі не начавалі. Быў нават у Гайнаўцы і Бельску, таксама нямашака.

Здзівіліся рэдактары і кажуць: — Крытыкаваці будзем, калі няма на вёсцы гацэляў.

— Мо'й паможа, — згадзіўся я, — але пакуль што, то мая кабылка дух выпусціць, старэнькая яна, як самі ведаеце, непадкаванаю з панадворка не выядзеш.

— Нічога тутака не парадзіш — кажуць хлопцы. — Прыдзецца табе, дзядзьку, за гацэлямі ў Варшаву ехаці. Пераначуеш у нас, у рэдакцыі, а ранкам адправішся ў дарогу. А каб ні нудзіўся забярэм цябе сёння на заграмічны канцэрт.

Падзякаваў я ім за добрае слова і начлег, а наконт канцэрта кажу: — Куды-ж гэта вам, хлопчыкі, са мною, вясковым дзядзькам, да заграмічных артыстаў йсці. Ужо я лепш адпачну.

Але і слухаць аб гэтым не хацелі. Кажуць: — не выкручвайся, дзядзьку, што вясковы, мы таксама не панскага хову, ад культуры ня трэба выкручвацца. А што заграмічныя артысты, дык не бядуй, гэта совецкія артысты і прыехалі яны не да паноў, а да такіх як мы з вамі, простых людзей.

Такім чынам я трапіў на «Бярозку».

Кажу табе Даніла, шмат чаго давялося пабачыць на сваім вяку, але гэткага цуда ня бачыў. Казка!

— Рускі народ, братка ты мой, любіць казкі. Таму ён іх уводзіць у быль. Кажаш, што «Бярозка» гэта цуда з казкі. А спутнікі? Гэта-ж таксама цуда, жыўцом вынятае з казкі. Амерыканцам, бач, не ўдалося. Запусцілі свой «Авангард», а ён узяў падскочыў на метр, шлёпнуў на зямлю і згарэў. І замест «спутніка» выйшаў «капутнік». Вось табе і славутая амерыканская тэхніка.

А совецкая ракета, накружыўшыся ўдоваль вакол Зямлі, як на злосць, узяла і прызямлілася ў той час у Амерыцы. Праўда, да Зямлі даляцелі ано кавалкі ракеты, і гэта было не прадбачана, бо ракета мела згарэці ўверсе, цёршыся аб атмасферу, але гэтым радасці амерыканцам не прычыніла. Таму й няхочуць вярнуць яе рускім.

Як у той прыказцы: і сам не гам, і табе не дам.

— Завісць не пойдзе ў карысць. Захацелася амерыканцам спутніка, як кабылцы воцату.

Але скажы, Даніла, як будзе з гацэлямі, і ў Варшаве не дастаў.

Усякая ўсячына

КАРАВАН БРЭША, САБАКА ІДЗЕ ДАЛЕЙ

Не ведаючы, што рабіць са злосці па поваду навуковых дасягненняў Совецкага Саюза «гуманісты» буржуазнага толку паднялі крык адносна высылкі ў космас у «спутніку» сабакі «Лайкі». Нават мацёры злачынцы гітлераўскі генерал Спайдэль, які мае на сумленні тысячы людзей, выказаўся, што высылка ў ракеце сабакі супярэчыць гуманнасці. Справа была жыва дыскутавана ў сусветным таварыстве аховы жывёліны. Калі звярнуліся да прафесара фізікі Шварца, каб выказаў свой пагляд — той адказаў:

— «У той час, калі многія вучоныя жывуць як сабакі, нібачу нічога дрэннага ў тым, што адзін сабака пражыве, як вучоны».

ШЛЯХЭТНЫЯ МАТЫВЫ

Амерыканцы завезлі ў Гвінею сотні грамафонаў і раздалі бясплатна старшыням вёсак разам з пласцінкамі, у якіх тубыльцы заклікаюцца да адмовы ад людаедства.

Людаеды нажаль не могуць адплаціць тым самым, інакш яны падаравалі-б шляхэтным добрачынцам пласцінкі з заклікам забароны вар'яцкага, аружжа, якім яны ўжо столькі год страшаць чалавецтва.

ДЗЕ НАРАДЗІУСЯ

Вялікі клопат маюць працаўнікі ўрада цывільнага стану ў Нямеччыне з Давідам Дэннісам. Ён мае ўжо некалькі тыдняў і ўсё яшчэ не могуць выпісаць метрыкі нараджэння, бо працаўнікі ўрада не ведаюць, дзе ён нарадзіўся.

Вядома, што гэта было ў самалёце, але самалёт у гэтым часе пералятаў над граніцай паміж Люксембургам і Нямеччынай. І вось невядома не толькі ў якой мясцовасці, але нават і ў якой дзяржаве ён нарадзіўся.

АРТЭРЫІ З НЫЛЁНУ

Адна амерыканская фірма распачала выраб штучных артэрый з нылёну. Артэрыі прызначаныя для хірургічных мэтаў. Хворыя, або пашкоджаныя артэрыі можна замяніць нылёнавай.

ДАРЭМНАГА І КУРЫ НЕ ЯДУЦЬ.

На рынку ў Сан Францыска чалавек з усмехам прадаваў па 10 цэнтаў уралавыя лістоўкі. На другім канцы рынку гэткія-ж лістоўкі ўрадавец раздаваў задарма, але ніхто не хацеў іх браць.

САМЫ ДУЖЫ ЧАЛАВЕК

Самым дужым чалавекам у свеце лічыцца француз Андрэ Жан ле Галя, які патрапіць несці на плячах шэсць дарослых асоб. Нядаўна ён папісаўся тым, што трымаючы вяроўку ў зубах пацягнуў прычэпляныя да яе чатыры вагоны. Апошнім яго вычынам было паўстрыманне ад лёту невялікіх самалётаў за прычэпляныя да іх шнуркі

ІНДАНЕЗІЯ

Інданезія — гэта дзяржава, якая нападоб'е Японіі размясцілася на астравах, што цягнуцца ад Аўстраліі па Малайскі поўвостраў. Найбольшымі астравамі з'яўляюцца: — Суматра, Ява, Барнео і Цэлебес.

Інданезія — гэта адна з найвялікшых дзяржаў свету, якая мае сваю вельмі багатую гісторыю. Лік насельніцтва даходзіць да 75 мільёнаў. Карэннае насельніцтва краіны — гэта малайскія народнасці.

Ужо дзве тысячы гадоў да нашай эры ў некаторых прымарскіх раёнах архіпелага, цесней звязаных з высокаразвітай Індыяй, узнікла даволі высокая матэрыяльная культура. А ў 8-ым стагоддзі тут існуюць ужо феадальныя княствы. Пад канец 16-га стагоддзя паўстала магутная імперыя Маджапахіта. Аднак прагныя улады — васалы ўзбунтаваліся супроць імператара. Разгарэлася крывавая вайна. У якасці ідэалогіі для гэтай вайны васалы выкарысталі новапранікаючую рэлігію іслам, супроць пануючай у той час будысцкай рэлігіі.

У час гэтых войнаў прыбылі сюды партугальскія заваёўнікі. Неўзабаве, за імі, пачалі паяўляцца галандцы. У рэзультаце вайны з султанам Бантама галандцы дабіліся ўступкі горада Джакарты і абкружаючай тэрыторыі. Перайменаваная яшчэ ў час вайны ў 1619 годзе ў Батавію, Джакарта ў далейшым сталася цэнтрам каланіяльнай імперыі Галандыі.

На працягу далейшых вякоў адбываліся безупынныя дыпламатычныя сутычкі, а нават і войны паміж галандскімі, англійскімі і французскімі каланізатарамі за гэтую багатую краіну. У гэтай барацьбе Партугалія ўжо не адыгрывала амаль ніякай ролі. Народы Інданезіі цярпелі жудасны каланізатарскі прыгнёт. Часта выбухалі народныя паўстанні па-зверску падаўленыя акупантамі.

17 жніўня 1945 года была апавешчана Інданезійская рэспубліка. Прэзідэнтам рэспублікі стаў Сукарно — лідэр Нацыянальнай партыі. Аднак галандскія імперыялісты пры дзейнай падтрымцы англа-амерыканскага капітала не пагадзіліся з гэтым фактам і выступілі з вайной супроць рэспублікі. Гэтая авантурніцкая вайна закончылася ў 1949 годзе Галандска - Інданезійскай канферэнцыяй «круглага стала», якая адбылася ў сталіцы Галандыі — горадзе Гага — ад 23 жніўня па 2 лістапада 1949 г.

Максім Танк сярод беларусаў Варшавы

Максім Танк

Так як многа маіх сяброў, з'яўляюся вялікім паклоннікам таленту Максіма Танка. Захапляюся прыгожасцю яго паэтычных твораў. Найвялікшымі маімі марамі была сустрэча з гэтым надзвычай блізкім майму сэрцу паэтам.

І вось нечакана здзейсніліся мае мары. На ўрачыстасць уручэння ўзнагарод ТПП-Р былі запрошаны таксама прадстаўнікі Беларускага Таварыства. Было нас тры асобы.

Высокі, з яснымі валасамі, з усміхаючыміся блакітнымі вачыма, надзвычай скромны і добрадушны чалавек падаў нам на прывітанне руку.

Зрабіў ён на нас вялікае ўражанне.

Звярнуліся мы да М. Танка з просьбай каб ён хоць на некалькі хвілін наведаў Варшаўскі Аддзел БГ-КТ. Зразумела, М. Танк нам не адмовіў і неадкладна, ужо на другі дзень сваёй пабыўкі ў Варшаве, згадзіўся на сустрэчу.

Найбольш зацікаўленай сустрэчай з паэтам аказалася моладзь з вышэйшых навучальных устаноў, у першую чаргу з Кафедры беларускай філалогіі пры Варшаўскім Універсітэце. Як моцна жыве ў сэрцах беларусаў, асабліва ў моладзі, М. Танк, няхай сведчыць той факт, што адна з нашых сябровак вырвалася з апекунчых рук дахтароў, каб толькі ўбачыцца з паэтам.

Прыйшлі ў Аддзел таксама і прадстаўнікі старэйшага пакалення беларусаў, якія яшчэ памятаюць М. Танка з яго аўтарскага вечара ў Варшаве ў 1939 годзе.

Прысутныя захапляліся вершамі М. Танка, якія ён чытаў з новага, прыгожа выдадзенага зборніка вершаў пад загалоўкам: «След бліскавіцы». Вершы былі прыняты гарачымі воплескамі. У прыемнай атмасферы М. Танк чуўся сапраўды вельмі добра. У сяброўскай гутарцы расказаў ён аб пройдзеным творчым шляху. Успомніў аб тым, што ў першай паэме «Нарач» знайшлося многа аўтабіяграфічных момантаў. У аснову яе пакладзена многа сапраўдных фактаў. Танку прышлося тады працаваць у падполлі і многія людзі, з якімі ён супрацоўнічаў, знайшлі сваё месца ў паэме. Паэт успамянуў таксама і аб тым, што ён сістэматычна працуе над перакладамі польскай паэзіі. Гаварылася таксама і аб «Ніве».

У хвіліну развітання кожны з прысутных быў упэўнены, што гэта не апошняя сустрэча, што яшчэ не раз пачуем ад Танка яго жывое, прыгожае паэтыцкае слова. Не хацелася моладзі расставацца з дарагім паэтам. Яна правяла яго да самага «Брыстолю» і не адходзіла так доўга, пакуль высокая фігура М. Танка не скрылася за дзвярыма гасцініцы.

Ды і тады моладзь не развіталася з паэтам, яна панясла яго дамоў у сваіх сэрцах.

ВІКТАР ШВЕД

Прамова Максіма Танка на ўрачыстасці ўручэння ўзнагарод ТПП-Р

Дарагія таварышы! Дазвольце мне шчыра падзякаваць Вам за высокую ўзнагароду, якую мне прызнала Галоўнае Праўленне Таварыства польска - савецкай дружбы за пашырэнне польскай культуры ў СССР

Узнагароду гэту, адну з самых дарагіх майму сэрцу, я лічу ўзнагародай майму народу, для якога мова і песня, літаратура і мастацтва братняга польскага народа былі заўсёды блізкімі. Я гэтую ўзнагароду лічу ўзнагародай народу яшчэ і таму, што нават самы большы ўклад любога з нас, гэта толькі кропля ў моры спраў і заслуг народных.

Вечна жывое дрэва дружбы польскага і беларускага народаў глыбока закаранілася ў нашай зямлі, дзе беларускімі песнямі і легендамі былі навеяны многія творы Адама Міцкевіча, яго «Балады і рамансы», сцэны з «Дзядоў», вобразы з яго велічнай эпапеі «Пан Тадэуш». Песнямі беларускай зямлі былі навеяны і шматлікія творы Сыракомлі, незабыўныя вобразы герояў Элізы Ожэшко і цудоўныя мелодыі «Векавых песень», «Літоўскай рапсодыі» Мечыслава Карловіча.

Вядома, што эксплуатататарскія класы сваёй антынароднай палітыкай не раз стараліся пасеяць нязгоду паміж нашымі народамі, хоць паміж працоўнымі ніколі не было ніякіх супярэчнасцяў.

Лепшыя сыны рускага і польскага, беларускага і украінскага народаў былі заўсёды звязаны вузамі братэрства. Пушкін і Міцкевіч, Герцэн, Шэўчэнка, Серакоўскі, Ожэшко, Каліноўскі, Багушэвіч — вось тыя некаторыя слаўныя імёны мінулага, якія з любоўю і пашанай мы вымаўляем заўсёды.

Асабліва старалася пасеяць рознь рэакцыйная кліка санацыі. Але і ў тое змрочнае дваццацігоддзе яе бясслаўнага панавання ёй не ўдалося разбіць нашага адзінства. Ці-ж не аб гэтым гавораць рэвалюцыйныя выступленні рабочых Варшавы і Кракава, Заглэмбя Дамбровы, барыкады Львова, сялянскія забастоўкі трыццатых гадоў? На роўныя часткі дзялілі мы ў тыя дні за кратамі астрогаў свой турэмны паёк.

У агні супольнай барацьбы зарадзілася наша дружба; крывёй лепшых сыноў польскага народа і народаў Савецкага Саюза яна сцэментавалася, на палях пад Леніна, на берагах Віслы, вяршынях Карпат.

Мне хочацца падзякаваць за гэту ўзнагароду нашым братам па зброі, з кім мы разам дзялілі цяжкасці паходнага жыцця, свой хлеб і набоі, падзякаваць гераічнаму польскаму народу, яго баявой партыі, яго ўраду.

Радасна жыць і тварыць у эпоху, калі непераможныя ленінскія ідэі дружбы і міру, ідэі соцыялізма азараюць нам шлях.

На долю нашага пакалення выпала шмат цяжкасцяў, але выпала і вялікае шчасце: будаваць новы свет, азораны Кастрычнікам, разарваць старыя межы, якія дзялілі народы, стварыць новыя песні, якія злучаюць нашы далоні і сэрцы, даць мастацтва, якое акрыляе чалавека на новыя подзвігі. Яшчэ ніколі наша дружба не расцвітала так, як у нашы часы, з кожным годам усё больш умацоўваюцца культурныя сувязі паміж польскім народам і народамі Савецкага Саюза. Будзем-жа і далей мацаваць нашу дружбу. Яна патрэбна ўсім нам як хлеб і сонца, яна патрэбна каб пераможна крочыць па светламу шляху соцыялізма, яна неабходна ўсім нашым сябрам, якія ва ўсім свеце разам з намі змагаюцца за вялікую справу міру.

Дарагія таварышы! Я меў шчасце не раз быць у сталіцы братняга польскага народа. Быў і тады, калі разам з усім польскім народам атрады і нашых юнакоў і дзяўчат з Масквы і Ленінграда, Сталінграда і Кіева, з маёй Беларусі, не гледзячы на тое, што самі яшчэ жылі тады ў разбітых гарадах, у партызанскіх зямлянках, памагалі польскаму народу падымаць з руін Варшаву. Яны клалі цэглу ў гранітны фундамент нашай дружбы.

Дазвольце-ж таварышы, шчыра падзякаваць Вам за вялікую аказаную нам чэсць і папрасіць Вас каб і наша грашовая прэмія была пакладзена як цагліна ў дарагія нашаму сэрцу муры Варшавы.

(рэд) М. Танк сваю грашовую ўзнагароду перадаў на адбудову Варшавы.

Беларускія буржуазныя партыі ў перыяд санацыі

3. Класавая структура грамадства ў Заходняй Беларусі

У буржуазным грамадстве класавую барацьбу узначальваюць палітычныя партыі, якія прадстаўляюць інтарэсы паасобных класаў. Ад класавай структуры грамадства залежыць характар і сіла палітычных партый.

Не з'яўляецца выпадковым, што ў Заходняй Беларусі самай магутнай і адзінай сапраўды масавай і папулярнай у найшырэйшых кругах грамадства была КПЗБ. Не выпадкова і тое, што ніводная буржуазная партыя не магла-б лічыць на спачуванне шырэйшых кругоў грамадства, калі-б яна выразна паставіла-б у сваёй праграме, што стаіць на грунце капіталістычнага ладу. Тым тлумачыцца, што ў 20 гадах не было ані воднай партыі беларускай, якая-б мела адвагу прызнацца перад народам, што яна стаіць на грунце капіталістычнага ладу, хаця ў сапраўднасці ўсе сучасныя партыі, за выняткам КПЗБ, стаялі за буржуазным ладам.

Класавая структура беларускага грамадства ў Польшчы была своеасаблівай. Абшарніцкія элементы былі нацыянальнасці польскай, а часткова рускай. Не спатыкаем беларусаў і сярод большых і сярэдніх капіталістаў. Невялікая толькі праслойка дробнай гандлёвай і прамысловай буржуазіі прызнавалася да беларускасці. Больш беларусаў спатыкаецца сярод вясковай буржуазіі, хаця і сярод кулацтва паважная частка падавалася за расійцаў і палякаў.

Прычыны слабасці беларускай буржуазіі ляжалі ў эканамічнай і палітычнай сітуацыі заходняй Беларусі. Эканоміка краю была адсталая, тэхніка — прымітыўная. Прамысловасць не развівалася.

З другога боку беларуская буржуазія бачыла ў змаганні за незалежнасць Беларусі пагрозу сваім класавым інтарэсам. Яна чула, што ў канчатковым выніку гэткая барацьба давяла-б да прылучэння заходняй Беларусі да БССР. Па-гэтаму кіруючыся класавым інстынктам, яна вязалася з польскімі буржуазнымі кругамі эканамічна і палітычна, што аблягчала працэс асыміляцыі.

Асноўнай масай беларусаў — гэта працоўныя сяляне і рабочыя. Даходзіць да гэтага аднослна нялічная група інтэлігенцыі на ўрадавых пасадах (перш за ўсё настаўніцтва), і інтэлігенцыя выконваючая вольныя прафесіі (лекары) і служыцелі культа.

Гэткі склад соцыяльны беларускага грамадства ў заходняй Беларусі з'яўляецца прычынай таго, што буржуазныя партыі не мелі моцнай класавай базы. Яны трымаліся сярод інтэлігенцыі, затуманьваючы яе светапогляд.

В. С.

(Працяг будзе)

Мгр. МАЦЕЙ КАНАПАЦКІ

Ўспомнім Янку Лучыну

У гэтым годзе адзначаем 60 гадавіну з дня смерці вядомага беларускага паэта - дэмакрата Янкі Лучыны, творчасць якога займае вядучае месца ў гісторыі беларускай літаратуры другой паловы XIX стагоддзя.

Нарадзіўся Янка Лучына (сапраўднае яге прозвішча Іван Люцыянавіч Неслухоўскі) 6 ліпеня 1851 г. у Мінску, у сям'і адваката. У Мінску ён скончыў рускую класічную гімназію і ў 1870 г. пасля сканчэння рускай класічнай гімназіі, паступіў у Пецербургскі універсітэт, на матэматычны факультэт. Аднак цяжкія матэрыяльныя ўмовы прымусілі будучага паэта пакінуць універсітэт.

У 1876 г. Лучына з поспехам скончыў Тэхналагічны інстытут і атрымаў дыплом інжынера-чыгуначніка. У наступным годзе яго направілі ў Закаўказзе. Тут праз два гады быў прызначаны на пасаду начальніка Галоўных чыгуначных майстэрняў Закаўказскай дарогі ў Тыфлісе. Тут знаёміцца з Горкім, які ў той час (90-я гады) быў рабочым тыхжа майстэрняў. Нажаль акалічнасці і падрабязнасці гэтага знаёмства зусім невядомы.

У часе аднаго са сваіх прыездаў у Мінск, Лучына быў паралічаваны. Гэтая хвароба выбіла паэта з нармальнай жыццёвай каляіны. Пры такім стане здароўя Лучына мог толькі працаваць у Тэхнічным бюро Лібава - Роменскай чыгункі. Тут ён працаваў да апошніх год свайго жыцця. Паэт памёр у 1897 годзе (дзень і месяц смерці невядомы), у Мінску.

У гісторыю беларускай літаратуры другой паловы XIX ст. Янка Лучына ўвайшоў як паслядоўнік крытычнага рэалізма, як паэт, творчасць якога выдатна ўзбагаціла скарбніцу мастацкай культуры беларускага народа. Яго паэзія была прасякнута шчырай спагадай да гаротнага лёсу беларускага сялянства, з якога жыццём і імкненнямі Лучына цесна звязаў сваю творчасць. Раскрываючы яе вытокі, паэт не раз звяртаў увагу чытача на гэтую сувязь. У вершы «Не я пяю — народ божы...», які з'яўляўся своеасаблівым эстэтычным маніфестам Лучыны, чытаем:

Не я пяю — народ божы
Дай мне ў песні лад прыгожы,
Бо на сэрцы маю путы
І з народам імі скуты.

У сваіх творах на беларускай мове (паэт таксама пісаў на польскай і рускай мовах) Лучына даваў рэалістычныя замалёўкі бязрадаснага вясковага жыцця, аллюстроўваў соцыяльную несправядлівасць і няроўнасць, якія панавалі на Беларусі. Сваёй творчасцю імкнуўся абудзіць у асяроддзі абяздоленага сялянства веру ў лепшы заўтрашні дзень, імкнуўся выклікаць пратэст супраць цёмных сіл соцыяльнага і нацыянальнага прыгнёту. Сярод беларускіх твораў, якія характарызуюцца смелым пранікненнем у тагачасную рэчаіснасць на Беларусі, вылучаецца верш «Роднай старонцы»:

Ты нам раскінулась лесам, балотамі,
Выдмай пясчанаю, неўраджайнаю,
Маці-зямліца, і ўмалотамі,
Хлеба нам мерку не даш звычайную.

А сын твой, беднай адзеты сярмягаю.
З лыка пляцёныя лапці абуўшы,
Едзе драбінамі ці калымагаю,
Конем, што цягне, як-бы заснуўшы...

Паасобныя беларускія вершы Лучыны паўсталі пад добратворным уплывам музы дэмакратычнага польскага паэта Людвіка Кандратовіча (1823—1862). Беларускі паэт творча пераўвасабляў многія сюжэты і тэмы яго соцыяльна завостраных і прасякнутых духам народнасці вершаў і паэм. Асабліва такія вершы, як «Горсць пшаніцы», «Ямшчык» і ўжо вядомы нам верш «Не я пяю — народ божы...» ўяўлялі наследванні і перайманні з Кандратовіча.

Выдатнае месца ў творчай спадчыне Лучыны займае эпічная паэма «Стары ляснік», у якой аўтар апяваў харaство будучага Палесся. Лучына верыў, што прыйдуць калісь новыя пакаленні беларускіх людзей і зменяць яго сумнае аблічча: *«Верым, што з цягам часу шчасце заквітнее на зямлі, і балоты і імшары пакрыюцца залатой рунню. Што патомкі простай палескай грамады засядуць за шырокі стол да братняй бяседы і скажуць, нарэшце: мы шчаслівыя! Верым!...»*

(Працяг на стар. 6).

Якая рада, такая і грамада

Перадвыбарчая кампанія ў рады нарадовыя, так сказаць у самым разгары. У грамадскіх радах адбыліся справаздачныя сесіі апошняй кадэнцыі. На гэтых сесіях рады нарадовыя здалі справаздачы са сваёй 3-галовай працы, з таго як яны апраўдалі давер сваіх выбаршчыкаў.

Нажаль не ўсе грамадскія рады нарадовыя змаглі выказацца добрымі дасягненнямі ў сваёй 3-гадовай працы. Ну, возьмем за прыклад хоць-бы Міхалоўску грамадскую раду.

Як вынікае са справаздачы на апошняй сесіі, не мае яна асабліва чым пахваліцца. Адрамантавана чатыры жыллёвыя дамы ў Міхалове (на боку кажучы жыхары гэтых дамоў маюць не мала крытычных заўваг адносна якасці гэтага рамонту), укладзена ходнікі на вуліцы Беластоцкай, пасаджана парк, у якім дрэўцы без догляду ў большасці пасохлі. У мэтах мабыць шпарчэйшага развіцця культурнага жыцця жыхароў Міхалова і акалічных вёсак закуплена і пастаўлена насупраць прыгожага, новапабудаванага Дома культуры (аб яго дагэтуляшняй працы лепш не пісаць) — карусель.

Каштавала яна 20.000 злоты, у тым 7.000 злоты з бюджэту ГРН (ну што-ж, няхай весяляцца грамадзяне, не ўсё-ж сумнымі быць). 20.000 зл. сума не малая, ад яе, так сказаць, простаму селяніну ў галаве можа закруціцца. Нажаль карусель праз увесь 1957 год ані воднага разу не закруціўся. За тое ён у 1956 годзе вельмі добра круціўся. Некаторыя кажуць, што на сельскагаспадарчай выстаўцы ў Бельску накруціў у кішэню былому кіраўніку Дома культуры — Бароўскаму (як пасля аказалася звычайнаму махляру і авантурніку) — некалькі грубых тысяч злоты.

Вось так менш-больш прадстаўляецца праца гэтай рады. Нічога тады дзіўнага, што ў справаздачы на апошняй сесіі, якая адбылася 27 лістапада г. г. не было ўжо вельмі аб чым гаварыць, не было чым пахваліцца.

А шкада. Ці-ж у Міхалоўскай грамадзе няма такіх спраў, якія патрабуюць хуткага вырашэння? Ёсць такія справы. Вось хоць-бы электрыфікацыя і радыёфікацыя вёсак. У большасці вёсак гэтай грамады яшчэ дагэтуль няма радыёкропак — яны, так сказаць, адцяты ад свету. А ці-ж не можна было дагэтуль іх радыёфікаваць? Можна. Да самай вёскі Азяблы праведзены тэлефон. Ці-ж гэта вялікая праблема, каб па тэлефонных стаўбах правесці радыёлінію?

Таксама і з электрычнасцю. Абапал вёсак Крыніцы і Пенькі ўжо даўно праведзена электралінія, а ў вёсках сяляне дагэтуль хаты асвятляюць цмянымі газавымі лямпамі.

Ды ці толькі гэта, шмат чаго карыснага на працягу 3-гадовай працы можна было зрабіць. І многія грамадскія рады на працягу трох год добра папрацавалі, таму і рэзультаты іх працы відавочныя. Напрыклад ГРН у Нарве, Гайнаўскі павет. Тут умовы працы не лепшыя ніж у Міхалове, аднак вынікі працы шмат лепшыя. Дзякуючы старанням ГРН у Нарве існуе прыкладны, карыстаючыся вялікім даверам насельніцтва, пункт аховы здароўя радзільны дом, большасць вёсак электрыфікавана і радыёфікавана, грамадскім працоўным абавязацельствам сялян пабудавана шмат новых дарог.

Вядома, што сама грамадская рада не зможа правесці электрыфікацыі ці радыёфікацыі, аднак прыспяшэнне гэтай справы ў многім залежыць ад яе, зрэшты не толькі гэтай, але шмат іншых спраў звязаных з жыццём і працай сялян. Таму развіццё грамады залежыць ад працы грамадскай рады. ад людзей, якія ў ёй знаходзяцца, ад іх дбайнасці. старраннасці і пастаяннай клапатлівасці ў працы.

Набліжаецца дзень выбараў у рады нарадовыя. Нажаль у некаторых мясцовасцях назіраецца нейкую абыякавасць да гэтай, так важнай, справы ў далейшым жыцці і працы нашага насельніцтва.

Няўжо некаторыя людзі не разумеюць, што далейшае развіццё іх вёскі. грамады, залежыць ад іх самых, ад таго, якіх яны людзей выбяруць у рады нарадовыя.

У кожным асяроддзі ёсць перадавыя, справядлівыя, таленавітыя і адданыя агульнай справе людзі, якія заслугоўваюць на пашану і давер. Менавіта такіх людзей трэба выбіраць у рады нарадовыя. Толькі такія людзі змогуць добра пакіраваць далейшым, усебаковым развіццём сваёй грамады. (вб)

Вельмі патрэбны аб'ект

На апошняй бюджэтнай сесіі Павятовай Рады ў Саколцы, што адбылася 25-га кастрычніка г. г., між іншым, пастаноўлена пабудаваць Фельчарскі пункт у вёсцы Сакалда. Патрэбна сказаць, што такая пастанова вельмі слушная і заслугоўвае ўсебаковай падтрымкі на якнайхутчэйшую яе рэалізацыю.

Сакалда і іншыя навакольныя вёскі знаходзяцца паміж дрымучых лясоў поўднёва-заходняй Сакольшчыны — далёка ад усякіх культурна - эканамічных цэнтраў. У гэтых аколіцах вельмі часта яшчэ царствуюць варажбіткі ці варажбіты. Па доктара трэба ехаць за дзесяткі кіламетраў. (ся)

Будзем будаваць больш дамоў

Нядаўна яшчэ ў Беластоцкім павеце цэгла выраблялася толькі ў пяцёх цагельнях. Гэтыя цагельні не маглі забяспечыць дастатковай колькасцю цэглы. Уся цэгла ішла на запатрабаванне дзяржавы і нават мовы не было аб тым, каб нехта сам сабе на ўласны будынак мог купіць.

У гэтым годзе ў Беластоцкім павеце паўстала 21 новых прыватных цагельняў і дагэтуль выраблі яны ўжо мільён штук цэглы, а ў наступным годзе яны вырабяць каля 5 мільёнаў штук цэглы. Апрача цагельняў арганізавана 17 новых кафлярняў, з якіх паступіла ў продаж поўмільёна кафляў. (а. о.)

Адзінокі...

Гэты прыгожы вясковы клуб у Семяноўцы пабудаваны, так сказаць, супольнымі сіламі. Будавала яго насельніцтва вёскі і гайнаўскі Павятовы аддзел культуры. Будынак як шклянка. Заходзьце, калі ласка, дзверы адкрыты!

Вось у гэтым і справа, што дзверы адкрыты. Калі хочаце — тады зайдзіце: рана, увечар, а нават і... а поўначы, бо няма замка і кіраўніка.

Вельмі дзіўна, што ў Семяноўцы, дзе ёсць сельскагаспадарчы гурток, школа сельскагаспадарчай падрыхтоўкі і многа моладзі, гэты будынак такі пусты і забыты грамадскай радай. Павятовы аддзел культуры павінен дапамагчы сарганізаваць культурнае жыццё для семяноўскай моладзі.

ВЕРАС

Культура — гэта таксама чыстасць нашых хат

На вёсцы многія людзі ўважаюць, што культура адносіцца да дзейнасці дамоў культуры, клубаў, ці бібліятэк, што гэта выступленні мастацкіх калектываў і г. д. і г. д. Не толькі.

Слова культура мае шмат шырэйшае значэнне. У адносінах да вёскі разыходзіцца тут аб чыстае ўтрыманне хат, згоднае сужыццё людзей, зацікаўленне газетай, кніжкай, фільмам і мастацтвам — вось на падставе таго можна акрэсліць культуру вёскі і культуру яе жыхароў.

Вёска Новасёлкі знаходзіцца ў Беластоцкім павеце. Няма там спецыяльна добрай глебы, ані нейкіх надзвычайных умоў для быцця чалавечага. Хаты і будынкі таксама звычайныя, але хопіць зайсці на некалькі панадворкаў, а ўжо ўбачым, што людзі дбаюць аб чысціню і парадак.

Не ўбачыце там лішніх рэчаў, саломы, параскіданых машын ці рыючых свіней. У большасці гаспадароў відаць усюды прыкладны парадак.

Зойдзем у некалькі хат, вось так, для прыкладу ў хату Бурсы, Жылкоўскага ці Самойлюка. Ужо ў самай сені ахутвае нас мілае ўражанне, ні гнілой капустай не заносіць, ні буракамі. Кухня пабеленая, чысценькія печы, пліты, на пасудак аж прыемна паглядзець.

У пакоях, на сценах прыгожыя выцытыя парчы. Людзі і не багатыя, але чыста апранутыя. Пакончыўшы працу яны чыста мыюцца. Павячэраўшы чытаюць газеты. Вось малюнак культурнай вёскі і яе жыхароў.

Чалавек можа быць і не багаты і неадукаваны, аднака-ж аб чысціню вакол сябе павінен дбаць. Гэта і для здароўя неабходнае, і прыемнае, і сведчыць аб культуры чалавека. (ао)

АЛЯКСАНДАР ОМІЛЬЯНОВІЧ

(Партызанская хроніка) (14)

Гэтыя цэнныя, з вялікім трудам здабытыя весткі трэба было пераслаць генерал-маёру «Капусце», або непасрэдна ў Маскву. Са штабам генерала «Капусты» не было ніякага кантакту, радыёстанцыі таксама не мелі. З увагі на канспірацыю Валодзя не ішоў у невядомыя аколіцы, а ад зямлянкі пад Шашыламі да ліпічанскіх лясоў было далёка. Таму ўтрымоўванне сувязі было не лёгкай справай. Маемыя інфармацыі і звесткі мелі вялікае стратэгічнае значэнне. Валодзя пастанавіў у бліжэйшы час навязаць кантакт з брыгадай палкоўніка «Мартынава».

Аднойчы спрытны партызан Шурка Баравы паведаміў, што адзін з машыністаў, які працуе на станцыі Чаромха, мае сувязь са злучэннем генерала «Капусты» і часта ездзячы ва ўсходнім напрамку сустракаецца там з сувязнымі. Гэты машыніст быў добра знаёмы Шурцы. Валодзя пастанавіў выкарыстаць гэта.

22 лютага 1944 года Валодзя з Шуркай пайшлі на станцыю Кляшчэлі, каб адтуль поездам паехаць у Чаромху. Прыбыўшы на мейсца Шурка перашукаў усю станцыю, аднак знаёмага машыніста не знайшоў, меўся ён вярнуцца на наступны дзень.

Што рабіць? Вяртацца ў зямлянку і пасля зноў ісці і ехаць сюды было задалёка. Шурка Баравы меў у вёсцы Кузава — непадалёк Чаромхі — свайго сувязнога Фёдара Сідарука, у якога можна было пераначаваць. Хатка Сідарука стаяла на самай ускраіне Кузава і не выклікала ніякіх падазронасцяў. Ад гэтуль да лесу было недалёка.

Увечары двух партызанаў перайшлі праз вёску і накіраваліся дахаты Сідарука. Ён і яго жонка Вольга была ўдома. Шурка быў знаёмы з імі ўжо даўно — з тых часоў, калі, як салдат Чырвонай Арміі, знаходзіўся тут у летнім лагеры. Валодзю жартаўліва прадставіў Сідарукам, як свайго брата.

Ад Сідарука атрымалі крыху інфармацыяў і вячэру. Дзесь так каля 7-й гадзіны гаспадар выбіраўся на абавязковую варту на чыгунцы, перад адыходам прынёс у хату снапок саломы, разаслаў яе пад акном, развітаўся і пайшоў. Валодзя з Шуркай скінулі боты, прыкрыліся пальтамі і пачалі драмаць.

У вёсцы Кузава жыў Іван Раманчук, які выконваў абавязкі агранома і... супрацоўнічаў з акупантам. Заўсёды стараўся заўважыць усё, што дзеецца ў вёсцы.

Калі толькі Валодзя і Шурка прыбылі ў Кузава, Раманчук адразу заўважыў іх, здаліся яму падазронымі. У вёсцы ніхто іх не ведаў, апроч гэтага былі добра апранутымі. Гэты шпіён бы той ліс падглядзеў да каго зайшлі незнаёмыя людзі. Падкраўся пад дом Сідарукоў. Пачакаўшы хвіліну ціхенька падсунуўся пад самае акно і пачаў наслухоўваць. Усё было ясна — упэўніўся, што гэтыя незнаёмыя застаюцца ў Сідарукоў на начлег. Шпіён чым хутчэй пабег у жандармерыю, што стаяла ў Чаромсе. Камендант жандармерыі — Нойман — уважліва слухаў Раманчука — запісаў, зрабіў схему вёскі і адзначыў месца дзе стаіць дом Сідарукоў. Абяцаў спраўдзіць падазроных. У Чаромсе было мала жандараў, а паводле слоў Раманчука, заначаваўшыя ў Сідарука «бандыты» былі вельмі грознымі. Камендант Нойман пастанавіў выклікаць дапамогу і пазваніў у Бельск. Па загаду інспекцыйнага афіцэра, камендант з Орлі Міллер неадкладна пагрузіў у машыну 35 жандараў і рушыў у Чаромху.

Міллер быў вядомым на ўсю аколіцу катам. Асабіста расстрэльваў людзей, арганізаваў аблавы і нечалавеча мучыў свае ахвяры на следстве. Яго рослая двухметровая фігура выклікала страх. Атрымаўшы ад каменданта Ноймана даныя — дзе і ў каго шукаць «бандытаў», Міллер цесна абкружыў хаціну Сідарука. Жандары прытаіліся паміж платамі і на ўскраі лесу. Міллер набліжыўся да сцяны, хвіліну наслухоўваў — аднак нічога не пачуў. Каля 11-тай гадзіны за сваёй патрэбай выйшаў з хаты Валодзя. Ноч была цёмная і марозная. Нават і не падумаў, што ўглядаецца на яго некалькі пар жандарскіх вачэй.

Абодва каменданты — з Орлі і Чаромхі — радзіліся, што далей рабіць. Гестапа вельмі часта высылала ў вёску сваіх шпіёнаў, якія прыдаваліся партызанамі. Міллер аднойчы сутыкнуўся ў адной вёсцы з такімі «партызанамі», моцна пакрыўдзіў іх і за гэта атрымаў ад гестапа вымову з папярэджаннем, каб на другі раз больш умела дзейнічаў. Камендант з Орлі дайшоў да вываду, што лепш пазваніць у гестапа і спраўдзіць, ці заначаваўшыя тут не з'яўляюцца часамі іх агентамі.

Хутка атрымаў сувязь з Бельскам і далажыў аб сітуацыі. У камендантуры гестапа знаходзіўся толькі інспекцыйны афіцэр і ахова. Па просьбе Міллера афіцэр абяцаў спраўдзіць і пазваніць. Сцягнуў з ха-

З настаўніцкай нівы

Каб рады нарадовыя больш клапаціліся справамі асветы

Кожны хто бліжэй углядаецца ў плынь грамадскага жыцця, можа заўважыць, што не ўсіх людзей аднолькава цікавяць адны і тыя самыя справы. Ёсць людзі, каторыя ўсю сваю ўвагу звяртаюць на справы сучаснай мажнароднай палітыкі, другія зацікаўлены праблемамі сучаснай гаспадаркі, яшчэ іншыя спортам і т. п.

Вельмі дрэнна, калі сярод нашых людзей з'яўляюцца такія, каторыя на асвету глядзяць як на штось зусім непатрэбнае. Але і тыя, каторыя зацікаўлены гэтай праблемай не заўсёды свядомыя існавання крыніц поспехаў і недахопаў у працы нашых школ. Калі школа працуе дрэнна, тлумачыцца гэта дрэннай працай настаўніка. Не шукаюць акрамя гэтага іншых аб'ектыўных прычын, якія таксама маюць значны ўплыў на ўзровень працы школы.

Такія справы, як памяшканне, тэмпература памяшкання, санітарныя ўмовы працы і т. п. цікавяць толькі абмежаваную колькасць людзей. А справы гэтыя ў школе маюць велізарнае значэнне. У залежнасці ад таго, як развязаны гэтыя праблемы, так укладаюцца справы навучання нашых дзяцей. Забяспечванне нашых школ у матэрыяльныя сродкі маюць абавязак нарадовыя рады.

Грамадскія рады пры рэалізаванні сваіх бюджэтаў асноўную іх частку, бо прыблізна каля 35 прац. выдаюць на патрэбы асветы. Грамадскія грошы толькі тады будуць адпаведна выкарыстаны, калі людзі, якія імі гаспадараць будуць здаваць сабе справу з карыснасці гэтых выдаткаў, калі ў грамадскіх радах і іншых будзе браць актыўны ўдзел асоба непасрэдна зацікаўленая — у тым выпадку настаўнік. І таму ўдзел настаўнікаў у радах нарадовых — гэта не толькі справа самых настаўнікаў, але і ўсіх тых, каму дарагімі з'яўляюцца справы ўласных дзяцей.

Задачы рад нарадовых у галіне развіцця асветы і культуры з'яўляюцца больш шырокімі, чым вышэй акрэслена. Праца іх выходзіць з рамаў самага расходвання матэрыяльных сродкаў на патрэбы школ. Так напрыклад, адной з такіх прац, будзе актыўнае змаганне за ўлучэнне ўсіх дзяцей школьнага ўзросту да карыстання з аднаго з правоў нашай канстытуцыі, якім з'яўляецца права да асветы.

Здзяйсненне гэтых задач будзе магчыма толькі пры актыўным удзеле ў радах нарадовых, як і ў іх камісіях, самых настаўнікаў. У той час, калі набліжаецца дзень выбараў у рады нарадовыя, трэба абавязкова аб гэтым памятаць. Дзень 2 лютага не за гарамі.

Ф. БЕРНІКОВІЧ.

5 лістапада гэтага года ў сталіцы Беларусі адкрыты Дзяржаўны мастацкі музей БССР. У яго дзесяці прасторных залах і галерэі зараз размешчаны 2 экспазіцыі: выстаўка твораў беларускіх мастакоў, прысвечаная 40-годдзю Кастрычніцкай рэвалюцыі (жывапіс, графіка, скульптура), і выстаўка твораў жывапісу, пачынаючы з XVI стагоддзя і да нашых дзён.

На здымку: новы будынак Дзяржаўнага мастацкага музея БССР на вуліцы Леніна ў Мінску.

Фота — А. Стахно.

У Гайнаўцы будзе „Клуб моладзі“

У суботу 23 лістапада адбылася нарада Павятовага камітэта ЗМС. На парадку дня стаяла вельмі важнае пытанне. Як прыцягнуць моладзь да культурнага жыцця? Што зрабіць, каб моладзь не нудзілася доўгімі, зімовымі вечарамі, каб рэстаран з гарэлкай не быў адзіным мейсцам забавы.

Усе прышлі да аднаго вываду — арганізаваць у Гайнаўцы «Клуб моладзі». Развярнуліся гарачыя спрэчкі над тым, які гэта мае быць клуб. Пададзена шмат прапаноў і цікавых думак:

1. Перш за ўсё ў клубе павінны быць усе польскія і савецкія часопісы і газеты, а таксама важнейшыя часопісы заходніх краін.

2 Арганізаваць чытанне лекцый, як на палітычна - ідэалагічныя так і на папулярна - навуковыя тэмы. Для таго, каб лекцыі такія карысталіся большай папулярнасцю, — трэба будзе запрашаць аўтарытэтных выкладчыкаў.

3. Арганізаваць у Клубе курс мовы эсперанто.

4. Улічваючы той факт, што на Гайнаўшчыне жывуць беларусы, трэба арганізаваць лекцыі і гутаркі аб жыцці і гісторыі Беларусі і запрашаць таксама людзей добра азнаёмленых з гэтымі тэмамі.

5. Арганізаваць пры Клубе гурток самадзейнасці, а таксама навуку ігры на музыкальных інструментах.

6. Арганізаваць навучанне танца, як класічнага, так і сучаснага.

7. Арганізаваць групы брыджыстаў, шахматыстаў і іншых гульняў і часцей наладжваць спаборніцтвы для павышэння іх майстэрства.

8. Каб прыдаць Клубу больш сучасны характар, абавязкова трэба арганізаваць падаванне кавы.

9. Паклікаць арганізацыйны камітэт Клуба.

На членаў гэтага камітэта вызначана найбольш аўтарытэтных і паважаных людзей гайнаўскага грамадства. Большасць членаў, якія ўвайшлі ў Камітэт — гэта выкладчыкі школ. У бліжэйшых днях адбудзецца пасяджэнне членаў арганізацыйнага камітэта, на якім выкажуць свае думкі, ці яны згодны з такім першапачатковым праектам, што да арганізавання Клуба і ўнясуць свае папраўкі і заўвагі адносна характару працы клуба.

Як відаць ініцыятыва моладзі зусім нядрэнная і актуальная. Доўгімі зімовымі вечарамі моладзь будзе магла культурна праводзіць час.

Але адкуль узяць сродкі на гэта. Галоўнае, — як кажуць, — гэта шчырыя жаданні, а тады ўсё зробіцца. Таксама і тут. Сродкі на газеты і часопісы прызначыў Ваяводскі камітэт ЗМС.

Каб здабыць сродкі на мэблю, аплату дакладчыкаў і прыбіральшчыцы, Камітэт пастанавіў звярнуцца з просьбай аб дапамогу да грамадскасці Гайнаўкі. Мала таго, Павятовы камітэт ЗМС пастанавіў сам здабываць сродкі — арганізаваць забавы, з якіх даход пойдзе на развіццё клуба, на яго ўтрыманне.

Мне здаецца, што грамадскасць Гайнаўкі акажа поўнае зразуменне і актыўна падтрымае цэнную ініцыятыву моладзі.

Член ПК ЗМС
у Гайнаўцы
М. ТАРАСЕВІЧ

Як жыве моладзь у Новай Волі

Вёска Новая Воля ёсць адной з большых вёсак у нашай аколіцы. Лічыць яна больш, як 160 дамоў. Усім вядома, што ў такой вёсцы ёсць вельмі многа маладых людзей, якія любяць жыць па-новаму. Аднак моладзь Новай Волі не мае магчымасцей на гэта. Ужо колькі часу будуецца клуб і ўсё толькі на паперках.

Міма цяжкіх матэрыяльных умоў моладзь не апускае бязрадна рук. Існуе тут мастацкі гурток. Моладзь, якая належыць да яго, арганізуе і прыгатаўляе п'есы «Міхалка» і «Мікітаў лапаць», якія выстаўлены будуць на Каляды.

Я. С.

Яноўшчына будзе мець школу

У мінулым годзе ў Яноўшчыне здарылася няшчасце — 12 сакавіка згарэла драўляная школа. І куды-ж тут мелі хадзіць вучыцца дзеці? Прытым трэба сказаць, што тутэйшая школа налічвае ні менш і не больш, а 115 вучняў. Але яноўшчане не належаць да бязрадных! Ужо ў бягучым годзе пры дапамозе Павятовага Аддзела асветы ў Саколцы распачалі будаваць у сваёй вёсцы новую прыгожую, мураваную школу.

Уласнай ініцыятывай зрабілі нівеляцыю школьнага пляца, вывезлі рэшткі руін па згарэлай школе, навазілі 110 м³ камення, 300 м³ пяску, 25 м³ гліны. Усе добраахвотна дапамагалі майстрам пры ўсіх нефаховых работах.

На наступны год іх дзеткі будуць вучыцца ў новай, куды лепшай, школе.

(ся)

Найбольшы ў свеце батанічны сад

Непадалёк вялікага горада Кантон у поўднёвым Кітаі будуецца найбольшы ў свеце батанічны сад — аб плошчы 1.200 гектараў. Гэты сад будзе служыць для навуковых доследаў і гадоўлі трапічных раслін.

ты аднаго афіцэра адказнага за картатэку агентаў у гестапа. Гэты афіцэр прагледзеўшы ўсе планы сцвердзіў, што апошнім часам у аколіцы Чаромхі не накіроўвана ніякіх шпікоў. З гестапа пазванілі ў Чаромху загадваючы неадкладна арыштаваць падазроных і адставіць іх у Бельск.

Міллер быў пераканаы, што мае дачыненне з партызанамі. Хату Сідарукоў пастанавіў трымаць у абкружэнні да раніцы, разлічваючы на тое, што хтосьці мусіць прысці да іх на кантакт.

У хатцы апрача Валодзі і Шуркі знаходзілася яшчэ жонка Сідарука, Вольга, двое дзяцей і старая бабуля. Было ўжо дзесь каля 5-ці гадзін раніцы, калі нехта гвалтоўна пастукаўся ў акно. Валодзя і Шурка хутка ўсхапіліся з саломы, устала гаспадыня і адхіліўшы заслону глянула праз шыбу на панадворак. За акном аж раілася ад жандараў.

— Уставайце, адчыняйце — хутка! — роў за акном нейкі фрыц. У вас начуюць бандыты.

Гаспадыня пачала тлумачыць, што ў яе нікога няма. Але гэта не памагала, у дзверы пачалі біць прыкладамі вінтовак. Тады адышла яна ад акна, запаліла лямпу і села пры дзецях на ложку.

Шурка хутка схаваў за печку пісталет, Валодзя свой пісталет паспеў кінуць у споднюю кішэню пінжака. З трэскам выламаліся дзверы і ў кухню ўвалілася хіба з дзесяць жандараў.

— Рукі ўгору! — закрычаў камендант з Орлі.

Усё гэта адбывалася ў некалькіх секундах. Партызаны паднеслі рукі ўгору. Шурка стаяў першы. Валодзя на крок далей. Камендант Міллер пачаў абмацваць адзенне Шуркі. Валодзя адчуваў, як пад левым бокам пінжака здрадніцка цягнуў пісталет аж абвісала пала. Памалу апускаў левую руку ўніз, каб локцем прытрымаць пінжак. Адзін з жандараў глянуўшы на Валодзю заўважыў абвіслую левую палу пінжака і выкрыкнуў на цэлае горла:

— Гэрр камендант, гэты другі бандыт мае ў кішэні зброю!

Міллер быццам той тыгр падскочыў да Валодзі, два разы ўдэрыў яго па твары і пасля пачаў біць кулаком у грудзі. У гэты момант сталася тое, аб чым мабыць секунду таму назад не падумаў ані Валодзя, ані сам камендант Міллер і яго служкі. Стукнуты кулаком у грудзі Валодзя адляцеў назад, адапхнуўся нагой ад сцяны, схапіў Міллера за пісталет адпіхаючы яго налева. Стрэл немца з пісталета прайшоў убок. Калі пісталет знайшоўся ў руках Валодзі — гэтага ён і сам не помніў.

Міллеру зажарыў у грудзі тры кулі. Гітлеравец, як тая калода, паваліўся на падлогу. Рэшта стрэлаў пасыпалася на горбу жандараў. Узнікла страшная паніка, пачуўся лямант параненых, адзін цераз другога ўцякалі на панадворак.

Валодзя не чуў і не памятаў нічога, увесь разгарэўся нечаканай барацьбой. Кожны мускул дрыжэў ад напружання, была гэта сутычка на смерць і жыццё. Цераз перакідаючыеся па зямлі целы Валодзька кінуўся ў сенцы на бягу змяняючы ў пісталеце пустую патронную каробку. Кулі ляцелі ў сцены хаты. Жандары ад бяссільнай злосці стралялі наўпапад. Ранена ў нагу Вольгу Сідарук.

На панадворак нельга было выйсці, чуўся тупат ног бегаючых жандараў. Жонка Сідарука лямантавала ад болю і туліла да сябе расплаканыя дзеці. Запаліла лямпу.

Валодзя затаіўныся ў сенцах за кадушкай капусты паволі локцем зачыняў дзверы не зводзячы вачэй з панадворка. Раптам аслепліваючы бліск і выбух кінуў Валодзю на зямлю. На некалькі секунд страціў прытомнасць. Калі схапіўся — пачуў, што з левай шчакі плыве кроў, страшна шумела ў галаве і згіналіся ногі. Пальцамі выняў са скроні сукаты асколак. Адзін з раненых немцаў, што ляжаў у кухні — кінуў гранату. На шчасце была гэта яйкападобная граната — інакш магло-б скончыцца вельмі кепска.

— Як выйсці на панадворак і далей?—думкі маланкай лёталі ў галаве Валодзькі. А калі-б так пераадзецца за жандара? Але як раздзець трупа пад такім агнём. Была яшчэ ноч. Хутка пераскочыў з сенцаў у хату, засадзіў за рамень пісталет і пахіліўся над разваленым пад сцяной жандарам.

Калі пачаў расшпіляць плашч, гітлеравец рэшткамі сіл схапіў Валодзьку за горла, другой рукою стараўся стрэліць яму проста ў лоб. Валодзя прыціснуў немца да падлогі, наваліўся рукою на глотку, а другой намагаўся вырваць яму пісталет. Пачалі качацца па падлозе. Гэта было страшнае. Валяліся ў лужах крыві і па целах пабітых. Адзін другога абліваў уласнай крывёю, узаемна стараліся здушыць адзін аднаго, забіць. Нечалавечым намаганнем волі Валодзя вырваў з рукі немца пісталет і нямогучы зблізку страляць, шпарнуў жандара з усіх сіл ручкай пісталета ў лоб. Жандар раскінуў рукі. З двума пісталетамі Валодзя кінуўся ў акно і выскачыў на панадворак. Недзе непадалёк у полі чуліся стрэлы і відаць было чалавечыя сілуэты. Пераскочыўшы цераз плот, Валодзя знік у цемені ночы. Быў вольны. Колькі засталося пабітых жандараў у хаце Сідарука — гэтага не ведаў.

(Працяг у наступным нумары)

Славутыя гістарычныя будоўлі свету

Вялікая Кітайская сцяна

У свеце ёсць дзве найвялікшыя і наймагутнейшыя будоўлі: — гэта егіпецкія піраміды і Вялікая Кітайская сцяна.

Аб Вялікай Кітайскай сцяне вядома толькі тое, што пабудавана яе ў абаронных мэтах. Аж да нашых часоў ніхто не праводзіў тут ніякіх архітэктанічных доследаў — толькі тое, што збольшага абазначана яе на геаграфічнай карце.

У гэтай будоўлі ёсць многа архітэктанічных форм Егіпта, Асірыі, а нават і Грэцыі.

Вялікую Кітайскую сцяну распачата будаваць у царстваванне дынастыі Ужой (1122—247 г. д. н. э.) — дакладная дата невядомая. Пачатнова будагана яе толькі ў некаторых мейсцах, якія мелі большае стратэгічнае значэнне. У 221 годзе д. н. э. імператар Цынь-Шу-хуандзі аб'едноўваючы паасобныя княствы ў адну магутную дзяржаву, пастанавіў на сваіх поўночных граніцах пабудаваць суцэлую вялізную крэпасць, злучаючы існуючыя ўжо фрагменты абаронных сцен.

Будаўнічыя работы адбываліся пад наглядам і сіламі 300.000 жаўнераў кітайскай арміі — не лічачы дзесяткаў тысяч ваенных нявольнікаў. Гэтыя работы вяліся на працягу 10 год — ад заліва Пэчылі аж па горад Сучоў, на захадзе краіны. Праходзіць яна па горных хрыбтах і цяснінах даўжынёю каля 5.000 кіламетраў. Першапачатковая будоўля гэтай сцяны была вельмі прымітыўнай — складалася з вялізных каменных пліт павязаных глінай. У такім стане прастаяла 1.500 год.

Калі аднак у 1368 годзе пачала царстваваць дынастыя Мін, — а быў гэта перыяд войнаў, — зноў распачата работы пры сцяне, узмацняючы яе; надаючы ёй характар і формы, якія мае аж па сённяшні дзень. Такая своеасаблівая перабудова і рамонт былі закончаны на пачатку XVI ст. Таму маем права лічыць, што архітэктура гэтай будоўлі паходзіць з яшчэ так недалёкай эпохі.

У выніку такой генеральнай дабудовы, перабудовы і рамонту, на адзін метр падвышана яе. У сучасны момант яе вышыня даходзіць да 6,6 м; шырыня ніжняй часткі — 6,5 м і верхняй — 5,5 м. Па аздобленым вялізнымі карнізамі вярху Вялікай Кітайскай сцяны ідзе дарога, якую цяпер амаль невыкарыстоўваецца.

На ўсёй даўжыні будоўлі што 120—150 метраў размешчана абаронныя вежы і ў адлегласці што 10 кіламетраў пабудавана назіральныя маякі—вежы, на якіх у выпадку варожай атакі запальвана вогнішчы ў знак трывогі. У некалькіх стратэгічна важнейшых пунктах пабудавана вялікія крэпасці ў якіх заўсёды знаходзілася часамі некалькі тысяч войска.

Аб велічы гэтай будоўлі няхай сведчыць некалькі лічбаў. Прыблізна аблічана, што ўкладзена сюды звыш 150 мільёнаў кубічных метраў зямлі і 50 мільёнаў кубічных метраў цэглы і камення. Аблічана, што спатрэбілася на гэта каля 600 мільёнаў працадзён. (Пры гэтым не лічыцца фундаментаў, якія складаюць 1/3 агульнай масы Вялікай Кітайскай сцяны).

Наогул немажлівым ёсць падлічыць і адлюстраваць усю веліч працы, якую трэба было ўкласці, каб даставіць сюды будаўнічы матэрыял, як камень і цэгла, што неаднаразова знаходзіліся ў некалькіх сот кіламетрах ад мейсц будовы. А трэба-ж было перадольваць высокія горы і скалістыя цясніны!

У старых хроніках успамінаецца, што зімамі будавана ледзяныя дарогі, па якіх лягчэй было сцягваць на гару каменні, або апускаць іх уніз. Як насільшчыкаў цэглы і каменняў ужывана тады козы, прызвычаеныя да горных раёнаў. На кожны рог прывязвана па адной цэглі ці камені і цэлыя стады такіх коз-насільшчыкаў накіроўвана ў горныя раёны будовы. На раўнінах падобна выкарыстоўваліся іншыя звяры, як каровы і г. д.

У сучасны момант Вялікая Кітайская сцяна лічыцца перлай нацыянальнай культуры Кітая, праводзяцца інтэнсіўныя працы над забеспячэннем яе ад далейшага знішчэння.

Стратэгічнае і абароннае значэнне страціла яна яшчэ зусім нядаўна — бо падчас вайны з Японіяй у 1937 годзе. Тады склалася песня кітайскіх добраахвотнікаў, якую пасля спяваў увесь народ. — «З нашых цел і нашай крыві пабудуем новую вялікую сцяну». — Гэту песню потым прызнана нацыянальным гімнам Кітайскай Народнай Рэспублікі.

Апрацаваў паводле С. Расальскага («Ведза і жыцe» №10) — *С. Яновіч*

Сельскагаспадарчыя парады

Варта ведаць

Клапатлівы гаспадар яшчэ ў першай палове зімы падлічыць сабе, колькі пашы патрэбна яму для таго, каб добра пракарміць быдла, у другой палове зімы.

На другую палову зімы г. зн. ад пачатку студзеня трэба нарыхтаваць толькі пашы, каб не бракла на прадвесні г. зн. хапіла да паловы мая, на 135 дні. Таму радзім ужо цяпер падлічыць свае запасы, а калі ёсць мала, пастарацца дакупіць.

Карове, якая дае 10 літраў малака на гэтыя 135 дзён трэба падрыхтаваць каля 270 кілограмаў жытняга або пшанічнага вотруб'я разлічваючы па два кілограмы на дзень, каля 20 цэнтнераў буракоў — па 15 кілограмаў на дзень, каля 8 цэнтнераў сена — па 6 кілограмаў на дзень, каля 3 цэнтнераў яравой саломы на начную закладку і каля 5 цэнтнераў саломы з азіміны — на пасцёл. Калі кормім карову бульбамі — то даем на палову менш чым буракоў.

На пракармленне ялавой каровы трэба не больш як палову ўсёй гэтай пашы, а на пракармленне вала — тры чэцьверці. Калі гаспадар бачыць, што не хапае яму пашы — то павінен пазбыцца адну штуку быдла, каб рэшту добра пракарміць, а не поўгалоднай трымаць жывёліну. Колькі трэба пашы для іншай жывёлы, вы знойдзеце інфармацыі ў Сельгаспадарчым каляндары на 1958 г. (Kalendarz kółek rolniczych na 1958 r. Cena zł. 15).

Бывае і так. Падчас вялікіх маразоў, калі неглыбокі пограб, або дрэнна прыкрытая яма, буракі ці бульба зверху прымерзнуць. Дзеля таго, як толькі крыху пацяплее, трэба абавязкова адкінуць прыкрыццё з саломы і калі акажацца, што бульба прымерзнутая — то нельга чакаць далей, аж пакуль стане гніць, трэба неадкладна перабраць яе, а здаровую прыкрыць свежай саломай і роўна засыпаць зямлёю. Калі зямля змерзнуўшая — тады трэба прыкрыць яшчэ на верх гноем, саломаю, або лісцём.

Прымерзнутую бульбу трэба як найхутчэй скарміць быдлам. Трэба толькі памятаць, што такой пашы нельга многа даваць цельным каровам, бо могуць вельмі пашкодзіць. Калі многа бульбы змерзла, тады (пры цёплай пагодзе) рассыпаем тонка па гары, або па кляпіску ў стадоле, каб прасохлі. Можна таксама сушыць бульбу ў хлябовай печы. Сушаная бульба вельмі карысная, толькі перад карменнем трэба яе абавязкова парыць.

Буракі нельга гэтак сушыць, трэба іх перш парэзаць дробна і можна таксама падрыхтаваць з іх сіласы разам з бульбай. Закладаецца іх у чыстую яму і прысыпаецца мякінай потым дзяўбецца рыдлёўкай або сякачкай, прысыпаецца быдлячай соллю і допчацца нагамі. На гэта яшчэ сыплецца буракі, сечку, соль і так аднова. Усё прыкрываецца зверху саломай і грубым слоем зямлі, каб пад яе цяжарам буракі добра зляжаліся. Такім спосабам праз месяц часу сілас з буракоў будзе гатовы, буракі не гніюць і тады з'яўляюцца добрым кормам для быдла.

Інж. Л. ВАЙТОВІЧ

Куток гаспадыні

Рулет з макам

У цёплым малацэ развесці дрожджы, усыпаць палавіну мукі і паставіць апару. Калі апара павялічыцца ўдвая, пакласці соль і жаўткі яйка, расцёртыя дабяла з цукрам, размяшаць, усыпаць астатнюю муку і замясіць цеста. Затым дадаць растопленае масла, або маргарын, цеста вымесіць так, каб яно адставала ад сценак пасуды. Пасля гэтага цеста злёгку пасыпаць мукой, накрыць і паставіць у цёплае месца, каб яно падышло.

Асобна прыгатаваць мак. Пакласці яго ў каструлю, заліць кіпятком, накрыць крышкай і даць пастаяць 30—40 мінут. Затым зліць усю ваду мак злёгку адціснуць і расцерці яго, дадаючы паступова мёд, а затым і цукар, каб атрымалася маса, якая нагадвала-б густое павідла.

Гатовае цеста раскатаць таўшчынёй у адзін сантыметр, пакласці на цеста слой падрыхтаванага маку, разраўняць яго і скруціць цеста ў трубку. Пасля гэтага перакласці рулет на ліст, змазаны маслам, і паставіць у цёплае месца, каб ён падышоў. Затым змазаць рулет яйкам і паставіць у гарачую духоўку на 20 — 30 мінут.

На 1 кілограм мукі 1,5 шклянкі малака, 5 яек, шклянку цукру, 100—125 грамаў масла або маргарыну, 3/4 чайнай лыжкі солі, 30 грамаў дрожджаў. Для начынкі на 300 грамаў маку 150 грамаў мёду і 3,4 шклянкі цукру.

Успомнім Янку Лучыну

(Працяг са стар. 3)

Гэтая паэма ўвайшла ў невялічкі зборнік твораў Янкі Лучыны на беларускай мове «Вязанка» (1891), які складаўся з адзінаццаці вершаў, напісаных на вострыя соцыяльныя тэмы. Варта ўспомніць, што паэма спецыяльна перакладалася на польскую мову для варшаўскага часопіса «Życie», дзе ўпершыню была надрукавана ў канцы васьмідзесятых гадоў мінулага стагоддзя. У часопісе «Życie» змяшчаліся таксама польскія творы паэта: «Паляўнічыя замалёўкі» і «Лірычныя вершы». Пяру Лучыны належаць тры эпічныя творы на польскай мове: «Андрэй», «Гануся» і «Віялета». У 1898 годзе выйшаў томік яго польскіх твораў «Poezje». Нягледзячы на параўнальна значную колькасць твораў на польскай мове, Янка Лучына не пакінуў колькі-небудзь прыкметнага следу ў гісторыі польскай літаратуры.

Паэт таксама пісаў вершы на рускай мове. Яны час-ад-часу з'яўляліся на старонках такіх тагачасных выданняў, як «Минский Листок» і «Северо-Западный календарь» А. Слупскага. У адным з рускіх вершаў, змешчаных у першым нумары газеты «Мински Листок» (1886), Лучына вызначаў напрамак сваёй паэтычнай дзейнасці:

«Служить стране, глухой, забитой,
Где мрак невежества царит,
В лачуге, где, соломой крытой,
Мужик печально дни влачит.

У гэтым-жа самым нумары быў змешчаны верш «Не ради славы иль расчета» — першы друкаваны твор паэта на рускай мове. Вершам Лучыны «Родной Белоруссии», напісаным на рускай мове адкрывалася выданне «Северо-Западного календаря» на 1893 год.

Дзякуючы таму, што Лучына некаторыя свае творы пісаў на польскай і рускай мовах і змяшчаў іх у польскім і рускім друку, яны не загінулі. Калі-б гэтыя творы пісаліся на беларускай мове, дык напэўна частка з іх не ўбачыла свету. У той час дзейнічаў строгі закон аб забароне выдання беларускіх кніжак у Расіі. Дарэчы ўспомнім, што «Вязанка» прадстаўлялася для царскай цэнзуры, як зборнік твораў, напісаных «на балгарскай мове».

Тагачасная дэмакратычная літаратурная крытыка давала станоўчую ацэнку творчасці Янкі Лучыны. На ўвагу заслугоўвае асабліва голас вядомай польскай паэтэсы Марыі Канапніцкай (1840—1910), якая ў адным са сваіх лістоў высока ацэньвала рэалізм і дэмакратычную мэтанакіраванасць паэтычнай творчасці беларускага паэта. Таксама спрыяльна да паэзіі Лучыны ставіўся Іларыён Свяціцкі ў сваёй брашуры «Адраджэнне беларускай літаратуры», выдадзенай на ўкраінскай мове ў 1908 годзе, у Львове. Маем тут рад слушных сцвярджэнняў адносна характару творчасці беларускага паэта. Аўтар, між іншым, піша, што творчасць Лучыны *«дае верную карціну эканамічна - палітычнага становішча народа».* Нават ліберальна-буржуазны «Вестник Европы» даў станоўчую ацэнку творчасці Лучыны. У артыкуле прафесара А. Пагодзіна «Белорусские поэты», змешчаным у «Вестнике Европы», у 1911 годзе чытаем: *«Янка Лучына ставіць на першым плане пытанні соцыяльнага становішча народа. Яго зборнік, што выйшаў у 1903 годзе (маецца на ўвазе другое выданне «Вязанкі», якое выдаў гурток студэнтаў - беларусаў у Пецербургу), з'яўляецца вестуном таго агульнага руху, які ў 1905 годзе выбухнуў грозным бурай над усёй Расіяй. І смутак, выкліканы народнай цемраю і беднасцю, і вера ў велізарныя сілы, заложаныя ў народзе адчуваюцца ў ім»...*

Сёння творчасць аўтара «Вязанкі» карыстаецца вялікай папулярнасцю на Беларусі. Яго вершы сістэматычна перавыдаюцца ў літаратурных зборніках, друкуюцца ў хрэстаматыях і школьных падручніках, вывучаюцца літаратуразнаўцамі. У 1952 годзе Дзяржаўнае Выдавецтва БССР выдала працу Сцяпана Майхровіча аб жыцці і творчасці Янкі Лучыны. У 1953 годзе гэтае самае выдавецтва выпусціла ў свет яго «Выбраныя творы», якія складаюцца з беларускіх і рускіх вершаў, а таксама з польскіх вершаў у перакладзе на беларускую мову. У апошняй частцы «Выбраных твораў» змяшчаюцца наследванні і перайманні з Людвіга Кандратовіча.

Мгр. МАЦЕЙ КАНАПАЦКІ

Лічбы і факты

...на працягу трох апошніх гадоў сяляне Беластоцкага павета атрымалі шмат доўгатэрміновых пазык. Агульна на гэтую патрэбу выкарыстана 18 мільёнаў зл., 9.162 гаспадароў атрымалі палёгкі ў падатках на агульную суму 6.248.000 зл. Зволнена ад абавязковых паставак больш як 5.000 сялян.

У аналагічным перыядзе вёска ластавіла дзяржаве на 165 мільёнаў зл. лішак са сваіх гаспадарак.

* * *

...сяляне ў вёсках: Растолты, Баранкі, Сабалева, Белі і Чорнай Вс і (Беластоцкі павет) распачалі будаваць школы грамадскім працоўным абавязацельствам. Дзяржава прызначае на гэта 500.000 зл., а кошт пакладзены сялянамі ў гэтую справу будзе складаць 450.000 зл.

Трэба больш клапаціцца аб сваіх дзецях

Пры Гураноўскай школе (Сакольскі павет) ёсць бацькоўскі камітэт старшынёю якога з'яўляецца Рыгор Турыч. Але гэты камітэт толькі называецца «бацькоўскім», бо на самай справе абсалютна нічога не робіць і не дбае пра школу.

Мясцовая школа размяшчаецца ў некалькіх нанятых гаспадарскіх будынках. Аднак аж да гэтага часу ані пры адным будынку не пабудавана ўбікацыяў.

Каля цэнтральнага будынка школы ёсць даволі вялікі дзядзінец. Аднак камітэт не спяшаецца абгарадзіць яго хаця-б нейкімі жэрдкамі! Гэты дзядзінец аруць сабе пад гароды добрыя знаёмыя Турыча. Нягледзячы на просьбы настаўнікаў і ахвяраваную імі дапамогу, старшыня толькі маўкліва «матае на вус» і нічога сабе з гэтага не робіць. (ся)

Гал. рэдактар
Г. ВАЛКАВЫЦКІ

„NIWA“

Adres redakcji: Białystok ul. Manifestu Lipcowego nr. 25 tel. 25-89

Organ Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego w Polsce z siedzibą w Białymstoku.

Wydawca RSW „Prasa“ Redaguje Kolegium.

Warunki prenumeraty:
Miesięcznie — 2,40 zł.
Kwartalnie — 7,20 zł.
Półrocznie — 14,40 zł.
Rocznie — 28,80 zł

Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch“.

Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki okres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.

Prenumeratę na „Niwę“ przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju.

Należność na prenumeratę za granicą wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ «Ruch» Warszawa

BZG Nkl 1250 T-12

У Семяноўцы не спяць!

Настала зіма і надоўгія вечары, у якія моладзь, пераважна, абыякава праводзіць час, а часта нават вельмі дрэнна. Але ў многіх мясцовасцях моладзь арганізуе культурнае жыццё. У вёсцы Семяноўка моладзь сарганізавала школу сельскагаспадарчай падрыхтоўкі і на працягу дзвюх зім, апрача падставовых прадметаў яна будзе вывучаць аграбіялогію, глебазнаўства, гадоўлю дамовай жывёлы і іншыя сельскагаспадарчыя веды, а ўлетку будзе практыкаваць на прышкольных палетках — у пераважнасці пазнаваць вырошчванне цукровых буракоў, капусты, бульбы і алеістых раслін.

На асаблівую ўвагу і пахвалу заслужыў настаўнік і загадчык школы тав. Навіцкі. Ён з'яўляецца душой гэтай школы, добрым арганізатарам моладзі і цэлай вёскі.

Апрача сельскагаспадарчай падрыхтоўчай школы ў якой навучаецца 26 чалавек, у Семяноўцы сарганізавана 15-асабовы сельскагаспадарчы гурток. Гурток гэты купіў малатарню з маторам. Сяляне не будуць, як дагэтуль, стаяць усю зіму з цапом на таку, а малатарняй будуць малаціць. Малатарня малоціць 12 коп збожжа за гадзіну, што каштуе ўсяго 80 зл. Неўзабаве ўжо не будзе ў Семяноўцы ні адной хаты пакрытай саламянай стрэхай. Сельскагаспадарчы гуртох купіць машыну да вырабу чарапіцы. Кожны гаспадар за невялікія грошы будзе мог зрабіць сабе чарапічны дах, у выніку чаго паменшае колькасць пажараў.

Моладзь Семяноўкі арганізуе харавы і драматычны гурткі. Зразумела, няма ў тым ніякіх цяжкасцей, бо настаўнікі вельмі прыхільна адносяцца да гэтай справы, а Мікола Лясота іграе нават на акардэоне.

Усё гэта вельмі радасна і з прыемнасцю ставім Семяноўку за прыклад іншым вёскам. Р.

Не сеюць, не аруць, а хлеб ядуць

Сцяпан Рамеш з Нурца (Семятыцкі павет) нідзе не працаваў, але заўсёды добра яму жылося. Смяяўся з тых, што працуюць.

Ды вось нядаўна ўсё выявілася. У замаскіраванай схованцы, якая знаходзілася ў падвойнай столі знойдзена 66 сырых кансерваваных скур, некалькі выраблены, шмат усялякіх тэкстыльных матэрыялаў, жаночай бялізны, панчох і многа іншых рэчаў.

Трэба было аж самаходам адвозіць усё ў камендантуру. Спекулянта арыштавана. (АО)

З агнём трэба асцярожна абыходзіцца

Пажары штогод знішчаюць шмат будынкаў і наносяць мільённыя страты дзяржаве. Неадной чы прычынай пажару з'яўляюцца дзеці, а нават неасцярожнасць старэйшых. Нядаўна быў пажар у Бельскім павеце ў вёсцы Крывятычы. Згарэла гумно Сцяпана Несцерука, хлеў. 3 каровы, 3 авечкі, усё збожжа і сена. Страта разлічана на 120 тысяч зл. Прычынай пажару было неасцярожнае абыходжанне з агнём.

(ао)

У Крынках

Апошнімі днямі ў Крынках міліцыя ліквідавала 29 нелегальна працуючых гарбарняў. Справа будзе разгледжана судом. Да сведчання міліцыя затрымала 200 выробленых скур, 104 сырых, 32 кілаграмаў скуры цвёрдай, 2 электрычных маторы і 2 крадзеныя веласіпеды.

Паблізу ў лесе міліцыянеры знайшлі 6 замаскіраваных самагонных апаратур і 1.300 літраў росчыну.

(ао)

Увага, былыя партызаны

«Ніва», як зрэшты напэўна і Вы самі заўважылі, друкавала і далей друкуе дакументарныя апавяданні пра партызанаў. Напісаны яны на аснове расказаў былых удзельнікаў партызанскага руху, на аснове дакументаў, справаздач сувязных і г. д. Шмат былых партызанаў ужо ведомы рэдакцыі, удалося іх адшукаць, пагаварыць з імі, пазычыць здымкі і дакументы з часоў партызанскай барацьбы, але напэўна ёсць яшчэ не ўсе тыя, якія змагаліся з фашыстамі. Таму рэдакцыя звяртаецца да ўсіх былых удзельнікаў партызанскіх аддзелаў, да ўсіх тых, што маюць якія-небудзь партызанскія здымкі, дакументы, ці іншыя рэчы, звязаныя з партызанскім рухам, каб напісалі ў рэдакцыю.

Пішучы, падавайце свае прозвішчы, партызанскія атрады, у якіх знаходзіліся і якія дакументы ці іншыя рэчы маеце.

Пасля атрымання ад Вас такой весткі, рэдакцыя наладзіць бліжэйшую сувязь, спіша ўспаміны, адфатаграфуе дакументы і г. д. Найбольш цікавяць нас удзельнікі партызанскага руху на Беласточчыне, а таксама тых было многа.

Хочам дадаць, што партызанскія здымкі, дакументы і партызанскія ўспаміны патрэбны нам для кніжкі аб партызанах-беларусах, якая ўжо апрацоўваецца, а таксама для выстаўкі аб партызанскім руху на Беласточчыне і для музея, які паўстане ў будучыні.

Чакаем на Вашы лісты.

РЭДАКЦЫЯ

У Зялёнай будзе новая школа

Гаспадары вёскі Зялёная, якая належыць да ГРН Мастаўляны пастанавілі пабудаваць сабе школу грамадскім працоўным абавязацельствам. Злажыліся па 100 зл. і пастанавілі выканаць усе магчымыя працы. Увесь іншы кошт звязаны з пабудовай школы аплаціць дзяржава.

Ужо вясною 1958 года пачнецца пабудова гэтай школы. (а. о.)

«Ніва» дапамагла.

А ўсё-ж-такі Трасцянка будзе мець школу!

Свайго часу ў «Ніве» быў змешчаны змястоўны артыкул аб неабходнасці і магчымасцях пабудовы новага школьнага будынка ў Трасцянцы, якая ўжо даўно чакае і дабіваецца рэалізацыі сваіх дамаганняў.

2-га снежня г. г. адбылася справаздачная сесія Павятовай Рады ў Гайнаўцы. На ёй асабіста прысутнічаў старшыня Ваяводскай Рады ў Беластоку тав. Юхніцкі, які ў сваім выступленні, між іншым, паведаміў сабраных, што будова школы ў Трасцянцы будзе распачата ў наступным — 1958 годзе і будзе сфінансаваная Фондам Адбудовы Сталіцы. Тэхнічная дакументацыя ў сучасны момант знаходзіцца ў канчатковай распрацоўцы.

Сітуацыйны план будовы ўжо перасланы да ведама Павятовага Аддзела асветы ў Гайнаўцы. (ся)

Прыпамінаем

што бясплатны каляндар атрымаюць толькі тыя чытачы, каторыя да 20 снежня г. г. прышлюць квітанцыі аб гадовай падпісцы на «Ніву» на 1958 год.

З краявідаў Беласточчыны

Раскіданыя па калёніях хаты. Саламяныя стрэхі. Пасінелыя ад холаду пастушкі. У праменнях асенняга сонца іх доўгая цень кладзецца на гэтую зямлю. Бо такіх пастушкоў на Беласточчыне шмат. Пачуўшы слова «школа», яны плачуць.

Вось гэтага дзевяцігадовага хлопчыка завуць Колікам. Да школы не ўдзе, бо бацькі не пускаюць, вымушан пасвіць жывёлу.

Тэкст і фота — Тарасевіч

Патрэбна толькі ініцыятыва

У Саннiках (Сакольскі павет) пасярэдзіне вёскі стаіць вялікі драўляны будынак. Калісьці тут была школа.

Цяпер гэты будынак ужо крыху занядбаны — цячэ дах, ледзь трымаецца гнілы ганак. Штотыдзень прыязджае сюды кіномеханік з Крынак і дэманструе ў ім фільмы. Часамі Саннiцкая моладзь зробіць у гэтым будынку музыкі. Адбываюцца ў ім таксама вясковыя сходы... Пераважна аднак будынак пусты.

Як вядома, ужо амаль год існуе ў Санніках гурток Беларускага грамадска-культурнага таварыства. Наколькі вядома, гэты гурток пакуль што нічога не робіць, чагосьці чакае... А ці не можна было-б наладзіць якое прадстаўленне або супольнае чытанне «Нівы»? Ёсць дзе зысціся — будынак вялікі. Толькі перш патрэбна было-б дабіцца ў ГРН — Крушыняны трохі грошай на невялікі рамонт даху.

(ся)

Цэны

на 12. XII. 1957 г. у Беластоку

Жыта		— 270 зл.
Пшаніца	390	— 400 зл.
Масла	50	— 55 зл.
Яйка адна пара		— 5 зл.
Цыбуля 1 кг	6	— 7 зл.
Фасоля 1 кг	6	— 7 зл.
Свіное мяса 1 кг	26	— 28 зл.

****

Ужо выйшаў з друку

Беларускі каляндар на 1958 г.

Цана 10 зл.

Заказы дасылайце па адрасу:

Zarząd Gł. Białoruskiego Towarzystwa — Białystok, ul. Manifestu Lipcowego 25

Konto PKO 12-9-165

****

Дзе зрабіць падпіску на „Ніву“ заграніцай

АНГЛІЯ

Cracovia Book Company, 58 Pembroke Rd. London W. 8

АЎСТРАЛІЯ

1. Current Book Distributors 40, Market, Street Sydney New South Wales

2. Gordon & Gotch (A) Asia Ltd. Melbourne

ГАЛАНДЫЯ

Uitgeverij Boekhandel Pegasus Amsterdam C Leidestraat 25

КАНАДА

Syrena Book and Travel Agency 2 P. 94 A Dundas Street W. Toronto 3, Ontario

ШВЕЙЦАРЫЯ

La Librairie Nouvelle Geneve 18, rue de Carouge

БЕЛЬГІЯ

Agence et Messagerie de la Presse, 14 a 22 rue du Persil Bruxelles

ФРАНЦЫЯ

1. Le Livre Polonais en France Paris VIII-éme 29 bis, rue Jean Goujon

ШВЕЦЫЯ

Wennergren — Williams B. A. Stockholm I Box 657

ГФР

1. Kubon u. Sagner Furth im Wald Schliessfach 64

2. W. E. Saarbach G. m. b. H. Köln 1 Gereonstr. 25-29

ЗША

Dolphin Service 441 Belleview Drive Falls Church 1 Virginia USA

ІТАЛІЯ

Libreria Commissionaria Sansoni S. p. A. Firenze Via Gino Capponi 26 Casella postale 552

УРУГВАЙ

Madame Hilda C. de Gerona Calle Paysandu 1735 apt. 4 Montevideo

Чытачы пытаюць, чаму...

...на прыпынку ПКС пры чыгуначным вакзале ў Сакольцы ўжо аж пэўна часу няма таблічкі з раскладам аўтобусных маршрутаў. (ся)

— Грамадзянін, тут нельга спаць.
— А я стораж...

„Дзівак"

Сустрэў я нейкага чалавека каля парка. Той папрасіў у мяне закурыць і так мы пазнаёміліся. Гляджу, а ў яго хрызантэма сядзіць у пятліцы, але толькі ўвайшлі ў парк — ён зараз яе выкінуў.

— Чаму кідаеш такую цудоўную кветку?— спытаў я.

— А вось, калі ласка, бачыце дошку з напісам: «Кветак не рваць». Убачыўшы ў мяне хрызантэму маглі-б падазраваць... «Мая пашана» — сказаў раптам мой знаёмы зняўшы капялюш.

Разглядаюся, нідзе нікога не відаць... З кім ён гэта вітаўся? — здзівіўся я. А мой знаёмы кажа: — Перад намі, як бык, напісана: «Шануй зелень». Я жыву акуратна, па інструкцыі, што з гэтага выйдзе, калі не будзем прытрымлівацца карысных правіл.

Калі мы ўваходзілі ў рэстаран, мой знаёмы затрымаўся ў дзвярах, азіраючыся вакол сябе пад ногі.

— Вы што-небудзь шукаеце? — спытаў я спагадліва.

А той нічога не кажучы паказаў мне на дзвярах таблічку з напісам: «Не ўводзіць сабак».

— Ды вы-ж не маеце сабакі — засупярэчыў я.

— Зусім правільна, але чужая сабака можа ўбегчы за мною і тады, як я дакажу, што яна не мая?

Нядаўна мне прыйшлося ехаць у Варшаву. Матухна, ты мая, у вагоне, неспадзявана спатыкаю гэтага знаёмага. Поезд рушыў, мой знаёмы паглядзеў на сцяну купэ, выняў з кішэні запалкі і шпурнуў за акно.

Хвіліну падумаўшы разбуўся, скінуў шкарпэткі і таксама выкінуў за акно.

— Чаму вы гэта робіце? — спытаў я.

Знаёмы глянуў на мяне і паказаў на сцяну.

На сцяне было напісана: «Забараняецца перавозіць матэрыялы смуродныя і лёгкія на загарэнне».

Гэтак я сяджу сабе і думаю: «як мала ў нас засталося людзей, катовыя звяртаюць увагу на перасцярогі напамінаючыя аб парадку. Большасць—гэта такія людзі, якія чытаюць—«Не пляваць на падлогу» і плююць у твар бліжняга, а ўсе іншыя робяць так, як ім выгадней.

Напрыклад: пакупец мае права пераважыць набыты матэрыял, але ў краме няма кантрольнай вагі.

Спатыкаючыся часта з нарушэннем правіл выданых для карысці нашага грамадства і глядзячы на майго знаёмага дзівака, я стаў яго любіць за тое, што ён аж больш чым трэба прытрымліваецца ўсіх законаў.

Дзядзька Лявонь

Балбатун

(Гумарэска)

На кожнай нарадзе
на сходзе
Ён першы к трыбуне
падходзіць.
З уздымам закоціць
прамову:
— Даю я, таварыш
слова,
Што слова сваё
я стрымаю.
І ўсіх да таго
заклікаю!
І горача так
ён клянецца,
Аж пот ручаём
з яго льецца.
Бяда ў адным:
на рабоце
Ніколі не быў ён
у поце.

Кузьма ПЕРАЦ

Добрая рэпутацыя

— Як вас называюць?

— Як хто хоча: жонка — распуснікам, бацька — гультаём, суседзі — зладзеям, толькі адзін адвакат хваліць.

Кладаўшчык і мышы

— Чуеш, суседка, у нашым кааператыве зноў склалі пратакол, што мышы з'елі 10 кг сала.

— Гэтыя мышы толькі і выратоўваюць нашага кладаўшчыка.

На шырокую нагу

— Чаму-ж ты купіў такія велізарныя чаравікі.

— Меншых не было, відаць ГС прывучвае нас жыць на шырокую нагу.

Без слоў.

ЭПІГРАМЫ

СХОДЫ

Паложаны на абы то,
З каменных плітаў.

ВЯТРАК

Нячыстая сіла
Абламала крыла.

АБАРОГІ

У нас заўсёды
Не выходзяць з моды.

КОРАНЬ

OJ, PAJDU JA ŁUHAM...

Nia duża zwolna. Wyrazna.

Oj,pajdu ja łuham, łuham,
Dzie moj miły areć płuham!
Oj,pajdu ja łuham, łuham!

Jon areć pole wałami,
A ja płacu usio slezami:
Jon areć pole wałami.

Zaniasu ja jamu ješci,
Ci nie skaże jon mnie sieści:
Zaniasu ja jamu ješci...

Zaniasu ja jamu pici,
Ci nia budzie hawaryci:
Zaniasu ja jamu pici...

I najeusia, i napiusia,
Sieu na płuh, dy zasmuciusia:
I najeusia, i napiusia.

Sto-ż ty, miły moj, dumaješ?
Na mianie nie pahledaješ? —
Sto-ż ty, miły moj, dumaješ?

— A ja siadżu, dy dumaju,
Sto błahuju żonku maju:
A ja sidżu dy dumaju...

Brau mianie ty u dzień, nia u nocy,
Dzie-ż tady swaje mieu wocy? —
Brau mianie ty u dzień, nia u nocy.

Пасланне сялян з Патокі да Агафона

Парай, Агафоне,
Што маем зрабіці,
Каб маглі мы ў вёсцы
У кіно хадзіці.

У горад дабрацца —
Далёка і трудна.
Фільм бачыць на год раз,
Ой, нам па ім нудна.

Паслалі мы картку,
У якой сказалі,
Каб у гэтым годзе
Нас не забывалі.

Прыслалі адказ нам —
Чатыры старонкі.
Зыйшліся чытаць мы.
Мужыкі і жонкі:

«Нашы людзі урлёп маюць,
Нікуды не выязджаюць.
А ад жніўня кожны раз
Прыязджаць будзем да вас».

Чакалі, чакалі,
А кіно не відна
Ужо трэці месяц.
І стала нам крыўдна.

Вось у Тапаляны
Прыехала «Кіно»,
Пайшлі ўсе туды мы:
— Скажыце, хто вінны?

«Гэты месяц у Малынцы
Будзем высвятляці,
А Патока аж да снежня
Мусіць пачакаці».

Ці Ты, Агафоне,
Ня маеш прыладаў,
Каб прыехаць з фільмам
У нашую грамаду?

Мы былі-б удзячны
За Твае ўчынкі.
А з Патокі проста
З'ездзіш й да Малынкі.

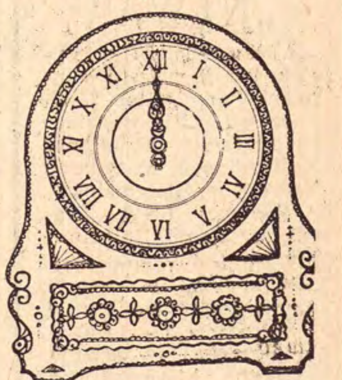
Агафоне, братка,
Мусіш памятаці,
Што сяляне хочуць
Фільмы аглядаці.

Пасланне ад імя сялян шле ў «Ніву»
МІКОЛА КРАЎЧУК
Патока

Колькі секунд

У 6 гадзін гэты гадзіннік праб'е 6 разоў. Па ручным гадзінніку я заўважыў, што ад першага прабою, да шостага прайшло роўна 30 секунд.

Цікава, колькі секунд пройдзе, калі гадзіннік будзе біць у поўдзень альбо ў поўнач — 12 разоў?

Сярод чытачоў, якія да 30.XII г. г. прышлюць правільны адказ, будзе разлясавана 10 кніжных узнагарод.

ЛОЗУНГ ДНЯ

Перапішы вялікімі літарамі
і наляпі на плот, або сцяну.

Кожны чалавек талковы
Вучыць дзяцей роднай мовы.

АГАФОН АБРОТКА КРУЦІЦЬ ГАЛАВОЮ

Словы — ВІНЦУК ГРАБОВІЧ Рысункі — АГЛАЯ АРТЫСЕВІЧ

Недалёка ля Саколкі
Раслі прыгажуні-ёлкі.
Раз вячэрняю парою
Прышло двух дзядзькоў з пілою.

Пайзірайцесь, цераз ночку
Асталісь адны пянёчкі.
Стаіць ляснік, плача з жалю.
Але тут прышла Наталля.

Усё ляснíку расказала,
Прывяла і паказала.
Гэтак кожны год бывае
І ніхто іх не лапае.

У горадзе перад святам
Елачкі без асігнатаў.
Шпікулянцкая прадажа.
Ну, а што-ж лясная стража?